

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 20 kor.
Fél évre . . . . . 10 "
Negyed évre . . . . . 5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vesz fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkeikért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix. — — — — —	111
Tárca. — Praxi éveimből. — Zsivánovits Béla	112
A hetedik „Dry-Farming” kongresszus. — Koppély Géza	113
Előadások a Közteleken. — Pivonkay Béla	114
A teherautó gazdasági használat. — Kaszok Ödön	114
A növénynevelés állapota Oroszországban. — Heklitcs Iván	116
A dinnye. — Magyar Kázmér	117
A vörös borok megkeveredése. — Dr. Eury Lajos	118
Könyvismertetés	118
Kérdések és feleletek	118
Kérdések: Kemény buza termelése. A. F. — Rothadt szalmatrágya értékesítése? M. A. — Trágyakihordás elkerülése? M. A. — A mustár készítése házilag. S. J. né.	
Feleletek: Zabot vagy árpát vessünk előbb? Szücs János. — Luczerna vetésideje. Schuster Béla. — Erdőirtásba mit vessünk? Szücs János. — Törpelák ültetése. Balogh Bálint	
Aprók	119
Hírek	119

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A pénzügyi helyzet. — A malmok bilánczai. — A választójog az OMGE-ben. — A takarmányneműek kedvezményes szállítása. — A kivándorlás Kanadába és Argentínába. — A benzinárak, uzsoraárak. — A szeszkartell felsülése, a nyersszesz tőzsdei árjegyzésében. — Műtej és természetes tej.)

Szép derült időjárás erős éjjeli fagyokkal. Nincs remény, hogy a gazdasági munka megkezdődjék pedig hittünk abban, hogy lesz még szülő lágy kenyérrel! Az ezelőtti hét szombatján oly köd járt, hogy a Balatont sem lehetett a vasútról látni, viszont kiderülve az idő sok talajvizet, illetve általa okozott jégmezőket szemléltettünk. Trágya és jégkővetés még mindenfelé divik, a hol erdők vannak, ott a famunkálatokkal foglalkoznak. Ijedezik már a tőzsde is, hogy mi lesz a jövő campagéból. Ha bárhova utazunk, ki nem kelt vetéseket látunk. A készáru gabonában gyenge, úgy az irányzatra, mint főleg a kínálatra nézve. A malmok már sztrájkolni kezdenek az üzemekkel. A Concordia állítólag megállott. Nem kell buza neki, lisztet szeretne eladni!

A bankok és az ipari vállalatok bilánczai épp oly jók, sőt jobbak mint az 1911-iki évben. Persze a perzentuzsora révén. Kilátások azonban olcsóbb pénz megszerzése iránt nincsenek, mivelhogy az osztrák-magyar bank vezértitkárnak Prangernek nyilatkozata szerint jó ideig erre aligha van kilátás.

A malmoknak egynémelyike fizeti a tavalyi dividendát, a többi alábbszállítja. Szegények,

mintha valami rossz gazdasági évük lett volna. Persze a korpaev nem ütött be oly briliánsul mint 1911-ben. Kisebb is volt a homokszállítás a malmokba. Csakhogy a reserve-áknak bajuk ne essék, hogy lehessen miből a határidő spekulációkat, illetve az esetleges elspekulációkat fedezni, arra kell a kisebb dividenda. Bolondéria! mintha elspekulálások is volnának a mai határidőüzletben, midőn sajnos a malmok irányítják a határidő árakat. Beviteli jegyek kellenének nekik. Ez az egész tendencia az egész vonalon. Hogyne a védelmi vámokat áttörni ez kellene nekik, mindmennyi más követeléseik mellett. Pedig megszivlelendő azon mondás hogy: „bleibe im Lande und nähre Dich redlich!” Csakhogy az internationalizmus felé hajlanak a malmok, „redlich” szó pedig hiányzik szótárukból. A beviteli jegyek ügye, ha létesülne is, mely főleg a Balkán gabona árubehozatalára czéloz és fenyeget, nem fog sok vizet zavarni sem ez, sem az 1914-ik évben, mert a háboru rombolása, munkáskezek elvonása és más okok néhány évi csendes gazdasági évet követelnek. A Balkán államok is bevételre fognak szorulni.

A választójog előtérben! Foglalkozott vele e héten az OMGE is egyik ülésén, melyről a következőket tudtuk meg:

Az OMGE ama reményét hangsúlyozza, hogy törvényhozásunk egyrészt nem engedi magát jelszavaktól megtéveszteni és gyakorlatilag érvényesíteni is fogja a magyar állam nemzeti jellegének gazdasági megerősödésünknek irányadó szempontjait, másrészt pedig megtalálja a módját annak is, hogy e nagy probléma lehetőleg az állandóság kilátásával oldassék meg, miért is kívánatosnak tartjuk a normális parlamenti viszonyok mielőbbi helyreállítását. Gazdatársadalmunk minden ilyen irányú törekvést a nemzetfentartó konzervatív eszme kívánatos érvényesülése érdekében teljes súlyával kész támogatni, míg a társadalmi rend megbontására és a békés gazdasági munkásság erőszakos megakasztására irányuló forradalmi kísérleteket a leghatározottabban elítéli. A választói jog kiterjesztését csak addig a határig tartjuk megengedhetőnek, a míg a nemzeti értelmiség és a társadalom megállapodottabb rétegeinek vezető szerepe megóvható s az átmenet nélküli hatalmi eltolódásokat szükségképpen nyomon követő, kiszámíthatatlan hatású rázkódtatások elkerülhetők. Éppen ezért mellőzhetetlennek valljuk ma is, hogy a nemzet sorsának intézésére egyetemes érdekek szerint legalkalmasabb, legjobb erők kiválasztása értelmi, erkölcsi és társadalmi, valamint anyagi biztosítékokhoz kötések s hogy a választói jogra az érettség megállapítása, tehát az egyéni jogosultság megadása megfelelő minimális értelmi képesség, gazdasági önállóság és erkölcsi megbízhatóság feltételeitől függjön, a minőket a kormány előterjesztette törvényjavas-

lat is tervbe vesz. Másfelől a közérdek keretén belül nagy súlyt helyez rá egyesületünk, hogy a mezőgazdasági népesség a nemzeti közakarat kialakításában a természetes súlyának és közgazdasági jelentőségének megfelelő arányban érvényesülhessen. Ebből a szempontból fentartjuk és kiemeljük ama kívánságunkat, hogy minden önálló földbirtokos vagy mezőgazdasági üzem önálló vezetője, a kinél az egyéb előirt kellékek megvannak, huszonegyedik életévének betöltése után elnyerje a választói jogosultságot. Ugyane kívánság megokoltságát az önálló ipari és kereskedelmi üzemek tulajdonságaira is el kell ismernünk. A mezőgazdasági cselédek megbízhatóságának és jogérettségének viszonylagos legmegfelelőbb külső jele az egy helyben lakás, illetőleg az alkalmazás állandósága egy helyen, a megjelöltéást biztosító kereset állandóbb természetű. Az egy helyen alkalmazás minimumát 2, illetve 3 évben vélnők megállapítandónak. A csakis közönséges testi munkát végző mezőgazdasági munkásokra nézve pedig kívánatos, hogy a népiskolai végbizonyítvány felmutatásán kívül megkövetelt egyenes adó minimális összege az egyenes adónemek szerint szabatosan megállapítottassék. Nemzeti szempontból is szükségesnek tartjuk, hogy a földtulajdonon alapuló választói jogosultság megállapításánál ne a földtulajdon kiterjedése, vagyis a területi mérték, hanem bizonyos, az egész országra egy ségesen megszabandó földadóczenzus legyen a kisegítő feltétel. A képviselővé választatóságnak az előző állástoglalásunkkal megegyezően a 30 évi korhatárhoz és a magyar nyelv szóban és írásban tudásához leendő kötését helyeseljük. Végül, hivatkozással ugyancsak előző állásfoglalásunkra, feltétlenül kívánatosnak tartjuk, hogy a szavazás lehetőleg kis körzetenként és nyilvánosan történjék, hogy a választókerületek beosztásánál a politikailag megbízható műveltebb elemek szupremáciája a városi és falusi népesség fentebb érintett aránylagos képviselőtének egyidejű biztosítása mellett érvényesüljön és hogy a választások tisztaságának megóvása érdekében a választási bíráskodás megfelelő független bíróságra ruháztassék.

Igen sok a megszivlelendő benne, noha a mi véleményünk szerint az OMGE részéről több liberalitást és kevesebb liberálba bujtatást tételztünk fel. No, de mi nem politizálunk!

A takarmányneműek kedvezményes szállítása miatt deputáció járt a kereskedelmi miniszternél, mely úgy a mezőgazdasági, mint az ipari testületekből alakult. Vajjon lesz-e ezen látogatásnak és a beadott memorandumnak eredménye, melylyel mezőgazdaságunkon óriásit lehetne lendíteni, még kérdés. Nem fogja-e a rideg MÁV-érdek a jótétemények egész complexumát halomra dönteni?

Az egyez takarmányneműek tarifális osztá-

◆◆◆◆◆ Szerezzük be a ◆◆◆◆◆
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL
gazdasági és kerti vetőmagvakat,
abraktakarmányokat, szőlővédelmi, gazdasági anyagokat és
◆◆◆◆◆ mezőgazdasági gépeket. ◆◆◆◆◆

lyozását itt adjuk és csak örvendünk, hogy már akadt érintkezési és közös összekötő pont, érdekelttség az agrarizmus és merkantilizmus között. Csak azután ne a gazdák rovására használja ki a merkantil érdekelttség voltaképpen: a mezőgazdaságnak jutandó előnyt.

Ime a memorandum egyes pontjai:

1. A száraz állapotban feladásra kerülő abrak-takarmány, u. m. takarmányliszt, dara, derce, konkoly, repcepegácsa, továbbá szárított moslék, törköly és répaszelet, végül hordókban feladásra kerülő melász (szörplé), nedves moslék, törköly és répaszelet, darabárúként feladás esetén, épp úgy, mint ma már a korpa, az első külön díjszabás szerint díjaztassék.

2. Korpa, takarmányliszt, dara, derce, konkoly, triórbükköny és egyéb hulladék (buzából, rozsból, árpából, kölesből, borsóból és rizsből) 10.000 kg. feladása esetén a következő baréme szerint díjaztassék: az 1-ső külön díjszabás helyett rövid távolságokra a C osztály díjtételei alkalmaztassanak olyképp, hogy a tarifális mérséklés a gyakorlatban érvényesüljön is, anélkül, hogy a malmok közötti versenyviszonyok az egyesek hátrányára jelentékenyen megváltoznának. Tekintettel azonban ama körülményre, hogy áruforgalmunk iránya és malomiparunk elhelyezkedése folytán egyes vidékek, pl. Erdély és a Dunántul csak magasabb áron juthat korpához és egyéb abrak-takarmányhoz, kívánatos, hogy a korpa- és egyéb takarmányműekre mérsékelt iránytarifák állapíttassanak meg. Ily iránytarifák azonban csak az érdekelttség meghallgatásával, esetről-esetre és meghatározott időre volnának engedélyezhetők.

3. Olajpogácsa, mindennemű, 10.000 kg. feladása esetén, a C osztályba deklasszifikáltassék.

4. Malátacsira, szárított moslék és törköly, 10.000 kg. feladása esetén, az áruosztályozás alapján a C osztály szerint díjaztassanak ugyan, azonban azon szállítási engedménnyel, hogy a feladó a rendelkezésére bocsátott vasuti kocsi teljes ürtartalmát használja ki, a fuvar a tényleges súlyra számíttassék.

5. Répaszelet részére, mely nedves és szárított állapotban szállítva a MÁV vonalain ugyis élvez megfelelő kedvezményt, kívánatos, hogy ezen árucikk fuvara a kocsi ürtartalmának kihasználása esetén, a tényleges súly után rovasék ki, továbbá, hogy a belföldön feladásra kerülő répaszeletnek engedélyezett kedvezmények a külföldről importált nedves, illetve szárított répaszeletekre is terjesztessenek ki.

6. Szalma és széna, 5000 kg. szállítása esetén, kis- és közepetávolságoknál a C osztályba deklasszifikáltassék, tekintetbe véve, hogy ezen árunemek szállítását a ponyvailleték is terheli,

továbbá, hogy szalma- és széna szállításnál a a kocsis rakodóképessége csak az esetben használható ki, ha ezen árunemek préselt állapotban kerülnek feladásra.

7. Takarmányrúpára kiterjesztendő a cukor-répának eddig engedélyezett mérsékelt tarifa.

8. Moslék, törköly nedves állapotban szállítva, a II-ik kivételes díjszabás szerint díjaztassék.

9. Foszfátok, szuperfoszfát, thomassalakliszt, tőzegtrágya, trágyagipsz, trágyamészpor, trágyások, chilisalétrom, tabako darabárúként szállítva, a MÁV helyi díjszabásának II ik kivételes tarifájában foglalt különleges feltételek megtartása mellett, a C osztály szerint díjaztassanak.

Kukoricza és takarmányárpa, 300 km.-nél nagyobb távolságokra szállítva, az I-ső külön díjszabás helyett a B 10%-os tarifa szerint díjaztassék. Azon esetleges ellenvetésre, hogy e kedvezményt az ipari célokra szolgáló áru is igénybe vehetné, megjegyeztetik, hogy az árpát és kukoriczát feldolgozó iparágak nagymennyiségű takarmányozást szolgáló mellékterményt produkálnak.

*

Reautaltunk több ízben az Austro-Americana büzös ügyeire. Oly szép és lélekemelő, midőn az osztrák Lloyd hajózási társulat dirigálja a magyar ügyeket. Hogyne hiszen ő az érdekelt fél, a főrésztvevő. Keresztül is hajtott a magyar kormánytól az érdekeinek istápolását és már jövő hóban megkezdte állami engedéllyel a kivándorlást ab Triest. Most még ügynökségeket szervez fogdmegekkel árasztja el az országot és megindul az emberhus és magyar pénz kiszállítása, hogy kietlen vidékeken földet vásároljon a meglévesztett magyar munkás. Hasonló szállítás fog irányulni Argentínába is, a hol elveszett az oda kikerült munkás, korbács alá és rabságba jut. Segítik ebben a Délamerika felé irányuló törekvésekben az Austro-Americanat a német hajózási vállalatok. Hiszen a német telepéseknek erős munkakéz és olcsó munkás kell. És mindez 10 K és a magyar államnak jutó obulus és állami fennhatóság mellett. Elmondhatjuk, hogy állami közlegeink rövidlátása és a teljes járatlanság a hajózási ügyekben, nemkülönben Ausztria imperatív fellelései és érdekei az oka a bajoknak. Hogyne, nem sikerült az argentinai hus „Geschäft“, most Ausztria az emberhus üzletre pályázik. „Dificile est non ridere!“

*

A pénzügyminiszter a motorbenzin árát 26 koronában állapította meg. Ugyanakkor a gyárosok és kereskedők 32—34 koronán alul azt eladni nem hajlandók. Most midőn a gazdaságok

a modern kultúra által kényszerítve a földmunkálásokat tractorokkal, a csépléseket is benzinmotorokkal végzik, a gazdák érzékenyen sujtatnak az árkülönbözetek révén. De ezzel a gazdákra háruló költségek még nem fejeztettek be. A fahordóban tartott benzin elillan mint a benzin — majdnem kámfort mondottunk — s így a gazdák kénytelenek vashordókat vásárolni, mert a gyárosok kölcsöndíj fejében hetenkint 50 fillért számítanak a mi elég borsos és méginkább megdrágítja a benzint, eltekintve teljesen a szállítás költségeitől. Beraktározó helyiségről is kell a gazdáknak gondoskodniok. És mégis azt kell tanácsolnunk gazdáinknak, a kik tractorokkal és benzinmotorokkal dolgoznak, hogy készleteiket szerezzék be idejekorán, mert különben úgy járnak mint több gazda járt a múlt évben, hogy a benzinyárosok — sic! 60 koronát is kértek a benzinért. De ezzel a gyárosok kapzsiságának bünlajstroma még nem telt be, most a pénzügyminisztertől vámelengedéseket kérnek. Egy boulevard lap e héten erre vonatkozólag a következő kis entrefilet közölte le:

A petróleumvállalatok, mint köztudomásu, napról-napra emelik az árakat és különösen a melléktermékek, elsősorban a benzin áremelésében sikerült világrekordot elérniök. Éppen a napokban küldték szét körleveleiket, a melyekben a normális autóbenzin árát 57 koronára emelték fel és most azzal lepik meg a világot, hogy úgy az osztrák, mint a magyar kormánytól a nyersolaj vámjának megszüntetését, illetve leszállítását kérik. Azt állítják, hogy a petróleum és a melléktermékek árát csak azért kénytelenek emelni, mert a nyersolaj ára is napról-napra emelkedik és ezen csak úgy lehetne változtatni, ha a két kormány sürgősen megegyeznék egymással a nyersolaj vámjának megszüntetésére nézve. A fogyasztók érdeke minden esetre szükségessé tenne valamilyen intézkedést, a mi azonban a vám- és adóelengedéseket illeti, ezekre vonatkozólag, sajnos, az a tapasztalat, hogy mindig a termelő és sohasem a fogyasztók javára válnék és a jelen esetben is joggal lehet tartani attól, hogy a petróleumvállalatoknak állandóan tanúsított kapzsisága ebből a kedvezményből is csak nagyon keveset jutatna a fogyasztóknak.

Szép kis auspiciumok erre az amugy is nem ragyogó kilátásu gazdasági évrre.

*

Uton-utfélen halljuk azt a régi nótát, hogy a gazda nem fogyasztó, mert terményeivel látja el a háztartásának szükségletét. Van valami csepp parányi gondolatrész ebben, csak hogy a háztartásban ne csak egyedül a táplálkozás nyersterményeire, hanem ruházatra, edényekre, tüzelő- és világítóanyagra és mindenféle egyéb

▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼

Praxi éveimből.

Irta: Zsivánovits Béla.

Szeptember járta, a vadászati törvény szerint a tilalmi időszak már rég megszűnt s így Nimród fiaí javában hanyatták már a jól talált nyulakkal a purczlit, csak nekünk praxiknak tartott még mindig a »nem szabad«, de épp azért, mert »tilos« volt és az a jó, ki-kijártunk néha-néha mi is a nagy határba, néha sárba, néha fülíg érő hóba, hogy dolores infernist rendezzünk a nyüzsgő nyulsereg között.

Hatan étkeztünk a »Fehér galamb«-hoz czimzett nagyvendéglőben, de micsoda sanyaru kosztón. Nem tudom nem értett-e gólyalábu, hajlott dereku, sápadt arczu, göthös szakácsnők a szakácsművészethez, vagy nem akart érteni ötven koronánkért, de a tálaknak változatlan felvonulása egyik hétről a másikra ezt gyanította velünk.

De kit is ne bántott volna, az ember korgó gyomrát pláne, mikor hétfőn hamis levest, burgonya főzeléket és palacsintát tettek asztalunkra, kedden burgonya levest, burgonya csuszpajst és burgonyából készült wuchtli láttunk magunk előtt, szerdán újra krumpli és krumpli, nem hiába tótiában voltam abban az időben, a hol a tót is azt mondja, mindig krumplit zabálgatni.

A másik héten hamisítatlan egymásutánban következett a lönt felsorolt menu és szakácsnők, szegény csont, még azt sem engedte meg magának és nekünk, hogy a hétfőit felcserélte volna a péntekivel, vagy a péntekit a hétfőivel, vagy ez már a főzés magasabb iskolája hölgyeim? Akkor bocsánat és nem veszem tőle rossz néven.

Csak az Isten legalább ne teremtette volna szegényt oly csunyának, hisz már őt látni is és elment az ember kedve a krumpli evéstől.

Vagy ha főzte is, legalább ne ő találta volna fel, hanem valamilyen kis ormánsági kurta szoknyás, vagy bihari piros pántlikás onnan Bagamérből; mennyivel másképp izlett volna még az a krumpli is, ha csak láthattuk volna piros pozsgás arczát, koromfekete szemét és csupa kedveskedésből megcsipkedtük volna kis kövér, alabastrom karját.

Haj, de nem volt ott ilyen Bagamérből, sem a Tisza-Maros mentiről, hanem egy halált jelző, beteges anyóka, ki maga találta fel a maga készítette burgonyaféléket.

Sanyaru volt a koszt, sanyaru volt a kedély-állapotunk is, ha csak néha nem jutott valakinek eszébe felhuzni a grammofonunkat, hogy hát ne busulj, hanem vigadj magyar, vigadj!

Hanem hát hogy is ne lehessen busulni, mikor nem szabad kimenni püffögetni a nyulak, foglyok után, a mi annyi volt kinn a nagy határ mezőben, mint fűszáll a réten, csak nekünk nem virítottak a pecsenyés tálban, mintegy felélénkítve egyhangu étkezésünket.

Nem jó van ez így gyerekek, — mondogattuk sokszor. Persze hogy nem, volt rá az egyszerű válasz, pedig tudhatták, hogy miként a sült veréb nem repül az ember szájába, úgy a nyul koma sem huzódik meg elevenen a gombóczzal körített pecsenyés tálban, hanem egy kicsit előbb beoltva söréttel, beadja derekát és nem szólva semmit, szinte úgy nevet az emberre a gombócok közül, édes falatot nyujtva fáradt testünknek.

Nyulat a menübe, hangzott egyszer a szó. Nyulat, nyulat, volt rá a riadó! Engem biztak

meg a súlyos feladattal, még pedig egész röviden: Kezembe nyomtak egy puskát; egy pár patront, vagy 10-et, most pedig menj, de nyulat hozz s ha lehet foglyot is lássunk. Mit volt tennem! Parancs, az parancs! Könnyű nektek, gondoltam magamban, de nekem... Ugyanis ha megtudja a direktor, újra egy strichet huz minősítésemben, hát még a fináncz! ez meg is büntet, elviszi a puskám, mert se billét, se semmi. Éz lesz még a furcsa komédia!

Aztán mondjuk, hogy nem fog meg senki, de hát kezdő létemre a nyulat is magam hajtsam magamnak, még hozzá le is löjem, ez olyan kontrasztnak látszott, de hisz ugy is van. Nem? Mert hajtó és vadász egy személyben nem lehet.

És mégis nyulat kellett lőnöm, különben belém eresztik a söréteket, ezt azonban ugy sem hittem nekik, fenyegetésnek persze elég jó. Indulj!

Tisztának éreztem a levegőt, már tudniillik a veszedelmet illetőleg. Intézőm befutotta a határt és délután négy felé megtért családjához. Ekkor meg én bujtam ki rejtett odumból a puskával és a hogy megbeszéltem kollegámmal, felültünk sietve kárénkra, bejelentve: megyünk Richter-majorba, a hizók etetéséhez. Mi azonban sietve hajtottunk a nagyszombati dülökre, oda, a hol nem hallja majd a puska durranást se direktor, se intéző, se ispán, csak Pzsezsina Janó a pusztá majoros gazdája, kollégám és én.

Pzsezsínának pedig hallani kellett, mert őt szegődtettük föl hirtelen hajtónak és ha ő nincs velünk, krumpli lett volna másnap is az ebéd és tán tők a vacsora, így pedig fogoly és nyulkoma kedveskedett menünkben. Mennyivel jobb volt ez így! De hogy is történt első hires vadászatom, a nyulkoma eleste.

százféle czikkekre is kell gondolnunk. Éppen most emelték a petroleum árát, Ausztriában a gyufamonopolt hozzák be, mely a gyufa árát csekélyke és netto 100%-kal drágítja, ez mihozzánk is átjut és legujabban pedig majdnem mérénylet történt a mezőgazdasági nyers-szesztermék és a nyersanyag árleszorítása körül. Csak hogy a tőzsdetanács észrevette, mi készül s így elillant a szeszkartel a nélkül, hogy a nyers-szeszárak tőzsdei jegyzését a tanács elrendelte volna.

Ezen ügy története az, hogy a szeszkartel vezetői akeziót indítottak, melynek végső célja, hogy a nyers-szeszárak tőzsdei jegyzése körül az ő befolyásuk érvényesüljön. E cél elérésében első lépés az lett volna, hogy a tőzsdetanács rendelje el a tőzsdei árjegyzést. Az erre vonatkozó kérelmet tárgyalta a tőzsdetanács, mely nem találta teljesíthetőnek a kartel kívánságát és úgy határozott, hogy egyelőre maradjon függőben a tőzsdei árjegyzések kérdése. A tanács többsége azért foglalt állást a kartel kérése ellen, mert attól tartott, hogy a kartel emberei nem jegyeztetni, hanem diktálni óhajtják a tőzsdén az árakat. A tanácsnak tudomására jutott, hogy főleg a mezőgazdasági szeszfőzőknek vannak igen súlyos aggodalmaik a csonka szeszkartel tervbevett árjegyzéseire vonatkozólag. Ezek jól tudják, hogy a kartel programjának egyik igen lényeges része a nyers-szesznek minél olcsóbb bevásárlása, a nyersanyag árának leszorítása, hogy ennek révén a finomító szeszen annál többet lehessen keresni. A gazdák körében éppen ezért nem nézik jó szemmel a csonka szeszkartel agitációs munkáját és a tőzsdetanács döntésére is nyilván befolyással voltak a mezőgazdasági érdekeltségek részéről nyilvánított jogos aggodalmak.

Lészai Ferenc az „Erdélyi Gazda“-ban egy igen tanulságos cikket írt a természetes és műtejről, összehasonlítva a kettőt. Okoskodásainak összegezése oda lyukad, hogy a műtejet alig lehet 22 filléren alul előállítani, de élettani hatása aligha fogja pótolhatni a természetes tejet. Legfeljebb azon előnye lesz, hogy a vizezett tejnél a tápanyagokat véve alapul, olcsóbb lesz. A meg nem hamisított tej azonban sem bel, sem az ár értékéből mitsem fog veszíteni. Ez a mi álláspontunk is és pont.

—IX.

A hetedik „Dry-Farming“ kongresszus.

Irta: Koppély Géza.

Ezen kongresszus az első, mely már nem az Egyesült Államok területén, hanem Canadában és pedig az egészen fiatal, alig másfél évtize-

des városban, »Lethbridge«-ben tartatott meg 1912 október 21—28-ig, a nemzetközi gazdasági nagyszabású kiállítással kapcsolatosan. Bátran elmondhatom, hogy ily nagyhorderejű »gazdasági« összejövetel alig volt eddig az amerikai kontinensen.

A canadai Dominion minden provinciája külön külön képviseltetett vagy földművelésügyi minisztere által vagy kormányzója személyében és minden tekintetben »hivatalos« jellegű volt. Az összes canadai kormányzókon kívül képviselve volt hivatalos delegátusa által 15 nemzet, úgyhogy a nagyon ünnepélyes megnyitás György angol király és Ö Fensége a Connought-i herceg, Canada főkormányzója nevében: Alberta Provincia kormányzója, mint a király képviselője, azon kijelentéssel nyitotta meg ezen kongresszust, hogy megbízói elragadtatással nyilatkoztak az alig remélt gazdasági haladásról, mely Canada nyugati részében a jelen alkalommal tapasztalható. George Hedley Vicars Bulyea kormányzó fényes Windsor egyenruhában jelent meg és legelőször a rendezőségnek, azután Alberta provincia földművelési miniszterének és a külföldi delegátusoknak mondott köszönetet.

A kiállítás tényleg igen sikerültnek találtatott. Duncan Marshall miniszter a megjelent Francia- és Német-, Olaszország, Oroszország, Perzsia, India, China, Argentína, Ausztrália, sőt Hollandia hivatalos képviselőit különösen üdvözölve, a kongresszust és a kiállítást megnyitottan nyilvánította. Törökország és Magyarország »nem hivatalosan« volt képviselve. Magyarországot (neveltem és megbízásomból) mint ott megválasztott alelnököt, engemet Strasser György barátom képviselt, ki amugy is Canadában tanulmányutat tett.

Ez alkalommal csak azon eredményről számolok be, mely az ottani kiállítás által lett ismeretes. Egy tavaszi buzafélérről, mely a Lethbridge-i kísérleti állomásnak kitenyésztéséből származik és az ottani vidékre korszakot alkotó haladást tanusít.

A legjobb Bushel-buzának adományozott díj egy Rumely-féle Tractor volt, melyet a nevezett cég (Rumely & Co) ajánlott fel a minden tekintetben előrendű buzának. Ezen díjat csakis oly tavaszi buzának lehetett odaitélni, mely a legszigorubb bírálatot is kiállotta és igazán a Dry-Farming vidéken kedvezőtlen viszonyok között termeltetett és minden irányban elsőrendű maradt. Sikértartalma épp oly jó, mint a magyarországi őszi buzáé, a szárazságnak és a hidegnek egyaránt ellentállónak bizonyult. Ezen a »Marquis« nevet viselő buzafajta mindenben megütötte a mértéket. Versenyzett 183-féle buzakiállító, de egy sem közelítette meg a díjjal ki-

tüntetettet! Ezen egyszerű, gazdálkodó intelligens »farmer«, ki maga dolgozik farmjában és minden munkát maga ellenőriz s így a dry-farmingnak egyes talajművelési eljárásait ismeri: Henry Holmes, Raymondban, (Alberta provincia) műve. A díjazott Marquis-buzából eladott 400 bushel magbuzát, bushelonként »négy« dollárért és megnyerte mint említém a Rumely-féle Tractort!

Mikor a díjnyertes bushel-buzáért Holmesnek »ezer« dollárt ajánlottak fel, azt nem fogadta el, hanem ezen díjnyertes buzából »egy bushel«-es kis csomagokban osztotta szét minden külföldi delegátusnak és a megjelent Alberta-i kiscsajáknak juttatva ajándéknak azon kötelezettséggel, hogy az illetők tenyészteni fogják. A buza szép és teljesszemű, piros, kemény, elsőrendűen nehéz, kiváló sikértartalmu és remek lisztet adó fajta, melynek termelése nálunk Magyarországon is igen kifizetné magát oly években, mint az ideai volt.

Én magam ezen eredményt olyan nagyra tartom, hogy ezért is érdemes volt Lethbridgeben megjelenni.

De ezen kiállítás azért is volt »Unikum«, mert minden termény csakis oly vidékekről származott, mely »arid« vagy »semi arid«-klimából eredt. Mégis tizenegy nagy csarnokot töltött meg a kiválóbbnál-kiválóbb anyag.

Az Egyesült Államok államtitkára, a Department of Agriculture mindig olyan tudományos alapokra fektetett kiállítást rendezett, mely magában véve megérdemelte az alapos tanulmányozást. James Wilson már 16 év óta államtitkár Washingtonban és most közölte a 16 évi működéséről tanuskodó eredményeket, melyeket »statistikai adatokkal« bőven ellátottan mutatott be. Irigylendő eredmények ezek. Lássuk csak számokban.

Közbevetem, hogy a Dry-Farming czim nem jól megválasztott kifejezés, de miután már az egész világ gazdái ezt elfogadták, a »Scientific Farming« tudományos, céltudatos gazdálkodás helyett és ezen kifejezést használja a Római Intézettől kezdve az indiai, vagy chinai gazda a kuli-ig minden ember ki gazdasággal foglalkozik, én nekem sem szabad »más« kifejezést alkalmaznom azon fogalom helyett, mely a jobb gazdálkodásnak a megjelölője.

Az Amerikai Egyesült Államok egész és hosszú vonatokat indítanak oly vidékekre, a hol a csapadék évi átlaga a mi évi rendes átlagunk felére sem tehető és ott gyakorlati bemutatókat, oktatásokat végeztetnek az elsőrangú tudomány embereivel! Ily nagyszabású mozgó kiállítást lehetett a Lethbridge-i kiállítási épületben látni.

A nap rég befutotta mai pályáját, sugarait már a messziségből mintegy szítán bocsátotta át, erősen sötétedett minden perczben, sietnünk kellett munkánkkal. Kollégám és Pzsezsna a felálltak A) tábla két ellentétes oldalán, azon jól választott tábla két szélén, melynek közepén egy hatalmas széles barázda húzódott végig az akácza sorig. Itt a barázda végén állt egy akác, ott vártam lesre én.

Alig jönnek a hajtók a két ellentétes szélről a tábla közepe felé, Pzsezsina a nagy gözeke hantok közül egy nyulat ugraszt föl, mely erős rohamban futva a hantok közül az egyenes barázdába keveredik, lelapul, de a mint hallja a hajtók lábdobbanásait s a buczkákon ingatag járását, felugrik és fut a hosszú egyenes barázdán végig. Bennem a vér hűledezik, élő nyul jön felém direkt a puskacső elé. De még lehetett tőlem 100 lépésre. Én irányzok az akác mögül,

de azon hiszemben, nem találom, az akác másik oldalára húzódtam, irányzok, jaj, de innen se lesz jó, a másik oldal jobb, jaj, a nyul közeledik, 30 lépés, 15, én még nem célzok. Szerencsétlen nem látva engem 1 lépés távolságra, szégyen, elsütöm puskám, a nyul egyet bukik, de hop talpra áll és ingadozva ugyan, de fut és én a másik felhuzott kakással utána, mikor elérem, nem hogy beléeresztettem volna a sörétek özönét, nem, — hanem ha még most is rágondolok, borzad a hátam — megfordítom a puskámat és a tussal igyekszem kiszorítani szegényből a párat. Kétszer-háromszor jól megtussolva, már nem élt és ha abban a perczben elsül a kakas, már tán én sem.

De mit törődve akkor ezzel a gondolattal hosszabb ideig, örültünk mind a hárman a nyulnak, kocsinkra ültünk, egy más táblára hajtottunk, hol a foglyok szerettek tanyázní.

Épp egy csapat röptül át fölöttünk és lassu szárnylibbenéssel lebocsátkoztak a kukoriczába. Én hamar leugrom és futok a sárban a csapat után, miközben elcsuszom, a felhuzott kakas, bum és majdnem újra a második malheur. De könnyü vérell, mintha mi sem történt volna, csak utána, meglátom a csapatot mint kotorász, kapargat valami eleség után a tisztáson, közibük löttem jó messziről és sikerült a vadászat, lett fogoly zsákmányom is, most azonban hajtsunk már, mert még vadorzóknak néznek bennünket a sötétben és vigyük haza azt, a miért kiküldtek.

Micsoda koczavadászat ugy-e? De még elég jó egy első éves vadásznak, most azonban már sorba bukik a nyul a puskám előtt, mint a rongyot vágja szét sörétem a fáczánt, foglyot 150 méterről és röptében lövöm meg a halat is.

HEREMAGFÉLÉK DIJMENTES ARANKAMENTESÍTÉSE.

Minden gazda luczerna és lóhere vetőmagját egészen díjmentesen arankamentesítem. Örvendeni fogok, ha ajánlatomat gazdáink minél számosságban fogják igénybe venni, mert ezáltal is hatalmas lépéssel fog előrehaladni Magyarország lóhere- és luczernavetéseinek megtisztulása az arankától. ■■■

Mauthner Ödön
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.

De ez még csak a bemutatásnak kisebb része volt.

A Wilson-féle jelentés 1912-re megismerteti a 16 évi működésének részleteit. Ezen ismertetésből csak egy pár adatot szándékozom most leközölni: Wilson államtitkár, a ki eddig három »elnök« alatt működött, emelte a mezőgazdaságot oly fokra, mely ma a csodálatraméltó haladás mintaképe.

A »Departement« 1912. évi munkája szerint, 1912-ben július 1-én 1154 államhivatalnokkal többet mutat ki, mint egy évvel előbb és 11.414-el nagyobb állandó létszámot, mint 1897. év július 1-én. Ez volt Wilson első éve. A Washingtonban lakó államhivatalnoki kar, mely a Departmenthez van beosztva: 2815 egyén, míg a vidéken működő gazdasági »táborok« 11.043 hivatalnok. Jelenleg Washingtonban magában 371 hivatalnokkal több van alkalmazva, mint 15 évvel ezelőtt összesen. Az év folyamán 45.932 kiküldetés és 32.975 ideiglenes félelvi megbízás adatott, a kísérleti állomások és többi gazdasági megfigyelések »támogatása« céljából. Ottan az a kifejezés, hogy »erre a budget nem nyújt fedezetet« teljesen ismeretlen. Az utolsó évben 2557 fizetésemelés történt a Department kebelében dolgozó hivatalnoki karnál. Nem érdektelen talán megtudni, hogy Washington-D. C.-ben 1912 férfi és 843 női hivatalnok alkalmaztatik, de Washington-on kívül 10.411 férfi és 632 nő, tehát a női hivatalnok a férfiak számának 11.9%-a. Kizárólag a kísérleti ügy szolgálatában állott 1912-ben 13.857 megbízott »Field« hivatalnok.

Egy egész kötetet lehetne írni a Dry-Farming-ügyről, melylyel a Department nemcsak állandóan foglalkozik, de magtenyésztéssel is foglalkozva, »szárazsággal« dacoló magvak terjesztése terén mit tett? A Bureau of Plant Industry 7000 tonna magot vizsgált meg laboratóriumában és osztott szét. Most 1912—1913. évre még április 1-ig 600 tonna mag fog szétszórni, mely nem kevesebb mint 61.000.000, azaz hatvanegy millió csomagból áll. Ez már igazán haladásról tanuskodik, ott talán mi is tanulhatunk még valamit.

A cukorrépa termelése soha sem sejtett mértékben emelkedett az utolsó évtizedben. Jelenleg dolgozik 66 gyár 17 államban. Bevetett terület volt 473.877 acre, melyen termelt 5.062.333 tonna cukorrépa. Ez legalább 700.000 tonna cukortermelésnek felel meg, a milyen termés még eddig ott nem volt.

Dry-Land Agriculture Investigations! Ezen cím alatt adja közre a miniszteri jelentésben Wilson államtitkár mindazt, a mit a Dry-Farming érdekében az utolsó 7 év alatt tett. Az Office of Dry-Land Agriculture az a külön osztálya a Department-nek, mely állandóan és igen nagy mértékben foglalkozik minden tekintetben ezen legfontosabb kérdéssel, hiszen több mint a fele az egész amerikai szárazföldnek »ezen cím alá« tartozik. A jelentésből veszem a következő záró megjegyzést: »Ha ezen munkálatok úgy fejlődnek jövőben, mint az utolsó hat év alatt, akkor az eredménye ezen teljesen tudományos alapokra fektetett megfigyeléseknek és gyakorlati megállapításoknak oly nagy fontosságúak lesznek, mint ezideig soha; ezeknek értékét ugy a jelenben, mint a jövőben nemzedékek tulbecsülni nem tudják.

Még meg kellene emlékezni a legfontosabb amerikai termelésről: a tengeriről. Erről csak azt mondhatom, hogy 1912-ben termelt 3,169.000.000 bushel; ez épp a világtermés $\frac{3}{4}$

része. Ausztria-Magyarország 20,00.000.000 bushel termelt, mint maximumot. Az Egyesült Államok után mi jutunk az első helyre, mint tengeri termelő ország.

(Folytatjuk).

Előadások a Közteleken.

Irta: Pivonkay Béla.

E hó 8. és 9-én tartattak meg az OMGE. által rendezett gazdasági előadások a Közteleken, melyeken a tagok meglehetősen számban voltak jelen.

Az előadók, tekintve, hogy az ország intelligens, tehát elméletileg és gyakorlatilag a mai kor igényeinek megfelelőleg képzett gazdák számára tartanak előadást, nem könnyű feladat teljesítése előtt állottak.

Az első előadó, Rázsó tanár feladata volt tanácsot adni a gazdáknak arra nézve, hogy mitévők legyenek a mostoha őszi időjárás következtében gyengén maradt, sőt sok helyen még jól ki sem kelt vetések felsegítésére s hogy mit lesz legzelelszerűbb a vetetlenül maradt földbe a tavasszal vetni s hogy mily eljárás követendő azon földeken, melyek az ős folyamán szántatlanul maradtak, hogy azok a tavaszok alá, kellőleg elkészíthetők legyenek, hogy az említett mulasztásból származó károsodástól a gazdák, lehetőleg megoltalmazzák magukat. Az előadottakból a fiatal gazdák teljes felvilágosítást nyertek arra nézve, hogy milyen eljárást kövessenek. A tapasztaltabbak pedig megnyugtatót nyertek arra, hogy helyesen cselekszenek akkor, ha az előadottal hasonló tapasztalataik szerint járnak el. Ismertette végül azon talajművelési eljárásokat, melyek feladata az oly nagy fontossággal bíró talajnedvességet megőrizni, biztosítani.

Gyárfás tanár ismertette az újabb műtrágyaféléket és a kísérletezés mellett elért eredményeket, melyeket a már ismert műtrágyákkal elért eredményekkel összehasonlítva kimutatta azok értékét, minek alapján hasznosnak véli az azokkal folytatandó kísérleteket. Ismertette a különféle tavaszi buza fajtaikat, hivatkozva azok piaci értékére, mi irányt szab arra nézve, hogy a gazdáknak melyiket lesz hasznosabb az idén az őszi buza pótlására felhasználni.

8-án délután 4 órakor Szilárd Ferencz dr. »Aktuális kérdések a gazdasági jog köréből« címmel szabad előadást tartott. Megemlékezett az új polgári perrendtartás életbelépéről, mely a törvény szerint legkésőbb 1914. évi szeptember 1-én következik el s melynek intézkedései közül a gazdaközöniséget leginkább a könyvviteli illetékesség megszüntetése és az új törvény által a gazdaságot érdeklő követelésekre nézve a birtok fekvése szerint megállapított illetőség érdekl. Szólt a gazdasági törvénnyel szemben felmerült kívánalmakról s elodázhatatlan feladatnak mondja a gazdasági középalkalmazottak és a mezőgazdasági iparosok jogviszonyának törvényes rendezését. Részletesen megemlékezett az új gazdasági cselédtörvény nyomán felmerült tapasztalatokról, melyek sok tekintetben szintén módosítást és bővítést tesznek szükségessé a törvényes rendelkezéseken.

Folyó hó 9-én Weiser előadó ismertette a hazánkban oly nagy fontossággal bíró nyári takarmánynak a csalamádénak, emészthető tápanyagait és azok mennyiségét és pedig az ő vezetése mellett történt vegyelemezések és etetési kísérletek alapján. Örvendetes az a haladás, hogy e tekintetben sem kell már egyedül

külföldi adatokra szorulnunk. Kimutatta, hogy a trágyázás által fokozni lehet a csalamádé protein tartalmát és hogy mi a különbség a sűrűn és ritkán vetett, a fiatalon és később kaszált csalamádé s a savanyított csalamádé emészthető tápanyagmennyisége, különösen azok protein mennyisége között. Továbbá, hogy mely tengeri fajták legalkalmasabbak csalamádé termesztésre.

Hegyesy Kálmán röviden ismertette a jelenlegi földadó-rendszerünket, az 1909. évi V. törvényezik alapján elrendelt földadókataszter kiigazítás eredményét, a birtokos személyében és az adó tárgyában beállott változás. Az ideiglenes adómentesség és az elemi csapás folytán adandó adóelengedés körüli eljárást és mindenütt példákat sorolt föl, hogy mily kár érheti a gazdaközöniséget az adóügyekbeni járatlansága miatt.

Sokszor nagy derűtséget keltve, tartotta meg előadását Sporzon tanár a különféle gazdasági gépek és eszközök használatáról. Előadásában a mai viszonyok szerint, nálunk még nagyon ideálisnak látszó eszméket is hangoztatott, melyek közül azonban a jövőben sok megvalósulhat. A mint Amerikában, állítása szerint már meg is valósultak.

Előadta, hogy a nagy munkáshiány miatt mily nagy mérvben használják a kézimunka helyett a különféle gazdasági gépeket és eszközöket. Ha ez ott lehetséges, miért ne lehetne az lehetséges nálunk is? A mindjobban mutatkozó munkáshiány fokozottan arra fogja a gazdákat készíteni nálunk is.

A legnagyobb derűtséget keltette azon nyilatkozatával, hogy Amerikában a nagy munkáshiány miatt még a nyaraló intelligens közönség is vállalkozik ott némi sportszerű gazdasági foglalkozásra, mint pld. traktorok vezetésére, kaszáló- és aratógépeken lovak hajtására stb., a miért jó fizetés, sőt teljes ellátásban is részesülnek. Ott tehát a nyaralás nem pénzbe kerül, hanem pénzt hoz.

Rajta tehát itt is! Állami, megyei, városi tisztviselők és mindazok, kik nyaralni szoktak a dolgozó középosztályból, mely nyaralás eddig csak költségükbe került, vegyenek példát amerikai szaktársaiktól és csapjanak fel gazdasági munkásoknak a nyaralási idő alatt. Éppen akkor van a gazdaságban a legtöbb munka. És ha ők követői lesznek amerikai kartársaiknak a magyar gazdák sem fognak az amerikai gazdák mögött maradni a jól megérdemelt díj kiszolgáltatására nézve.

A teherautó gazdasági használata.

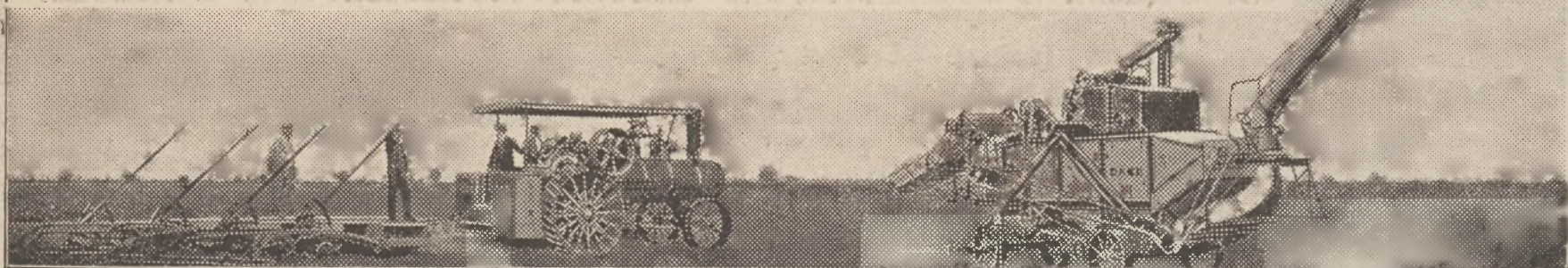
Irta: Klaszsek Ödön.

A motor jellemzi leginkább korunkat.

A korról haladva, nekünk gazdáknak kellene elsősorban kihasználni a technika legújabb vívmányait, a technika ezen új alkotáseit célszerűen mezőgazdaságunk keretébe beilleszteni, figyelembe véve a mai szociális viszonyokat, tekintettel a lassu munkaerőre, kihasználni annak minden előnyét, használhatóságát és olcsóságát.

A motor, a mely rövid idő alatt oly nagy tért hódított az iparban, kereskedelemben, lassan bevonul gazdaságainkba is. Bár nem olyan gyorsan mint az kívánatos volna, mert szomorú, de tény, hogy a gazda az, a ki leginkább rá van utalva az olcsó és gyors munkára. Mégis nehezen hajlandó ezen forradalmi jelentőségű, legújabb mérnöki zsenialitásnak, a motorerőnek helyet adni. Körülöttünk lázasan igyekeznek ki-

ELMARADT SZÁNTÁSOK pótlására azonnal szállíthatunk
CASE 110 HP., 80 HP., gőzekét és 40 HP. benzineket
 HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52G.

használni a motor minden előnyét, használhatóságát s mi gazdák sem maradhatunk ki ezen küzdelemből. Már mi is ott találjuk a motort némely helyen gazdaságainkban, mint takarmány-előkészítő, tejkamrák gépei, cséplőgépek hajtására, hol mindig sikerrel állta helyét s csak Isten tudja mily rövid idő választ el bennünket a motoros szántástól.

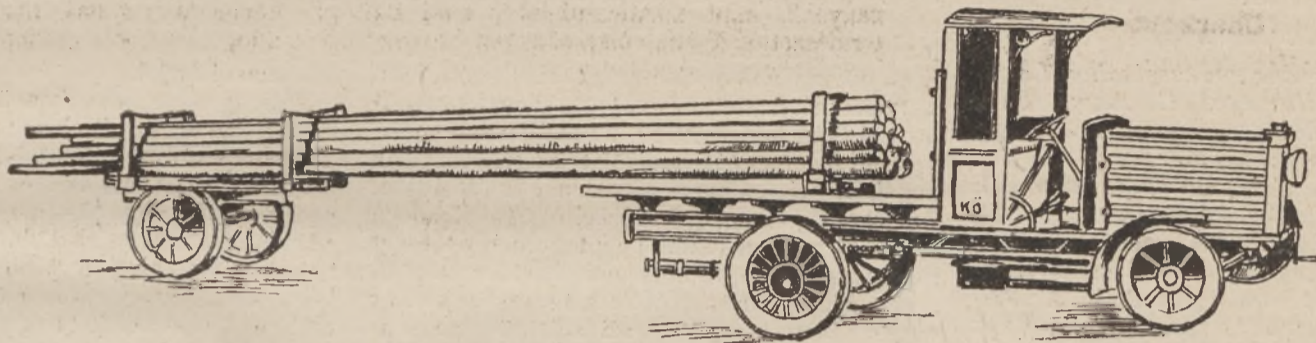
»Ne csak a földesur járjon motoron!« Mint ifju Sporzon Pál mondja, hanem igyekezzünk a motoros erőt gazdaságunk más ágainál is célszerűen felhasználni, igyekezzünk nagyobb uradalmi forgalmainkat, szállításainkat, az olcsóbb és összehasonlíthatatlanul gyorsabb motoros erővel lebonyolítani. Nagyobb szőlőgazdaságokkal s iparágakkal foglalkozó gazdaságok egész évi forgalom lebonyolítására is legezészerűbb a motorikus erő; építéseknél utak javításánál, töltésénél, a személyszállítás gyors lebonyolításánál

általánosságban ismertetni, s a mi a fontos, üzemköltségeiket bemutatni.

A teherautó minden esetben gazdaságosabb, a hol hosszabb az út, nagyobb a teher, mert olcsóbb a tonnakilométer, de a kisebb távolságokra is tökéletesen gazdaságos. Gyors mozgás, kevesebb személyzet, nagyobb teherbefogadóképesség, mind előtérbe helyezi az állati igaerő felett. Hátrányául szeretik felhozni, hogy kisebb távolságoknál, kevés sullyal kedvezőtlenek a viszonyok jövedelmi szempontból, mert rövid a távolság a szállítási hely kezdete és vége között és ily esetben a motorkocsik nagy előnye, a gyorsaság, illuzóriussá válik, sőt megtörténik, hogy a be- és kirakás több időbe kerül, mint az ut megtétele. Az az előnye is, hogy nagy tömeget, nagy súlyban, mint térfogatban egyszerre szállít, veszt jelentőségéből, mert a kocsik ide-oda küldözgetése időrabló.

nálni. A nehezebb felépítményeket lehetőleg mellőzzük, mert minden kilogramm »önsúly« a felépítmény »holt súlya«, befolyással van az elfogyasztott fűtőanyag mennyiségére. A gazdaságban használt autók kerekei célszerű széles talpu, esetleg rovátkos talpu acélskerekek, melyek nem sülyednek, az utat nem rontják, sőt széles kerekeikkel inkább javítják. Természetes, hogy gondot ad a gazdának a hidak jókarban tartása, a mi nem nagy követelmény az autó jó tulajdonságaival szemben. Egy gépkocsi teherbírása 5000 kgr. A függelék kocsit szintén 5000 kgr. s így együtt egy vagon befogadóképességük van, a mi nem éppen csekélység. Egy ilyen teherautó garnitúra beszerzési költségeit, illetve üzemköltségeit mutatom itt be tájékoztatás céljából a következő üzemfeltételek mellett.

Beszerzés.

14-ik ábra. Szálfa szállító teherautó.

is mindig a legnagyobb sikerrel használhatjuk a motorerőt, a teherautót.

Az állati erőt és gyorsaságot, a motorkocsit, az autót minden fajta, már régóta diadalmaskodott s minden tekintetben kedvezőbb eredményeket tudott felmutatni. Az »öreg« ló és ökör vontatta teherkocsi, a mely évszázadok óta épp úgy, mint napjainkban nehezen haladva, lassan döcögve húz, ki kell, hogy térjen a motorkocsi elől, a melyben nincs ugyan pára, de annál több energia, mozgás. Ha a számok beszélnek, úgy elhomályosítja a »régik« ló vagy ökör vontatta »alkalmatosságaink« iránt érzett szeretetet s felváltja az eddigi lassu járműveinket az olcsóbb és gyorsabb motor.

Közéletünkben már jó ideje sikerrel használ-

Ezen állítások még felületesen vizsgálva sem állanak meg s nem igaz, hogy a teherautó csak egyoldalulag volna kihasználható, t. i., ha nagyobb távolságokra használhatjuk, hogy csak a legnagyobb előnyét, a gyorsaságát használhatjuk ki, miáltal a rakodásra szánt időt a minimumra csökkentjük.

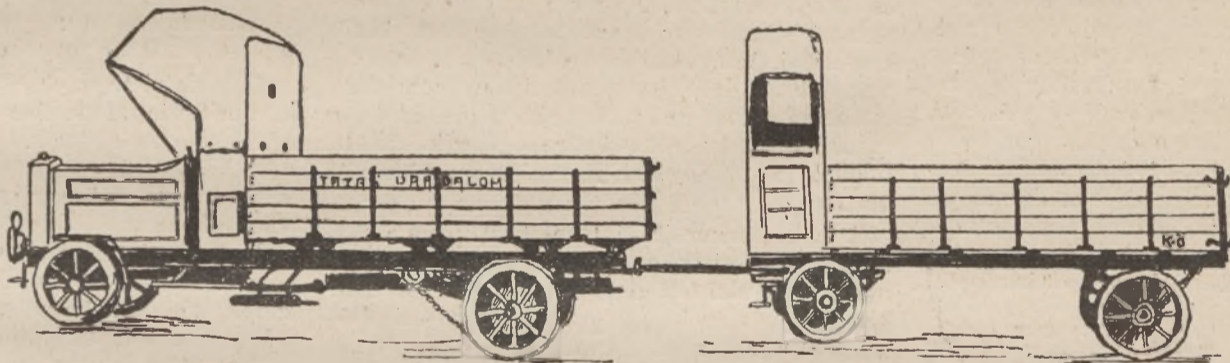
Ezen állításokat régen megdöntötte a teherautomobil szerelvénye. Ugyanis a teherautónál az anyag befogadó felépítményét a helyi viszonyokhoz mérten úgy építik, hogy az az autóra könnyen fel- és leszerelhető legyen. Rövid távolságoknál, míg egyik felépítményt megrakodva viszi, addig az üresét megtöltik, majd az üresét a telivel kicserélik. Vagy a kirakást megkönnyebbitendő, használják a már a gazdák által

1 darab 40 HP gépkocsi teherszállításra 5000 kgr.-ig	24.000 K
1 darab függelék kocsit teherszállításra 5000 kgr.-ig	4500 „
Összes befektetés	28.500 K

Napi teljesítmény átlaga 100 kméter; kerekek abroncsozása: acél; évi üzemnapok száma 300 nap; évi összteljesítmény 30.000 kocskilométer.

Évi üzemköltségek.

Vezető évi fizetése	1800 K
Benzin 600 gramm 1 km.-re á 18 fill.*)	3240 »
Kenőanyagfogyasztás 1 km.-re á 2 fillér	600 »
Karbantartás 1 km.-re 5 fillér	1500 »

15-ik ábra. 40 PH. lóerős teherautó függelék kocsival.

tuk teherforgalom lebonyolítására ezeket az egyszerű acélszerkezetű autót, melyeknek acélvázuk és szerkezetük szakszerű kezelés mellett, csak a legtrikább esetben szorul javításra. Nagy térfogatukkal és gyorsaságukkal a legnagyobb terjedelmű és súlyú teherforgalmat sikerrel olcsón s gyorsan lebonyolítják.

A szerkezet és az egyes típusok ismertetése jelen cikk keretében nagy terjedelménél fogva nem vehető fel, inkább igyekszem ezen autót

eddig is ismert »lóréknál« alkalmazott billenő rendszerű felépítményt, mely a szállított anyag kiürítésénél minden további beavatkozás nélkül automatic felbillenik és kiürül. Ezen eljárásokkal a be- és kirakodásokra szánt időt teljesen a minimumra redukáljuk.

Az autó felépítménye a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva, lehet természetesen könnyű fából, vagy vaspléhből vagy csak egyszerű korlátal körülvéve aszerint, hogy mire akarjuk hasz-

Amortizáció, 15% a gépkocsi és függelék kocsit beszerzési árából levonva az abroncsok árát 28.500 K után	4350 »
Biztosítás tűz és szavatosság ellen 2%	300 »
Összes évi üzemköltség:	11.790 K

*) Most a benzin ára 32 kor. pr. q, s még mindig emelkedőben van, tehát valószínűleg kissé többé fog jönni, mint cikkirő számítja. Szerk.

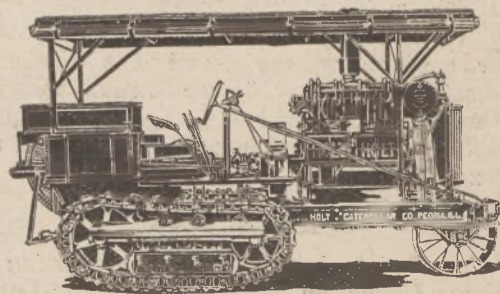
Elmaradt szántások pótlására, valamint az **őszi szántásoknak tavaszi munkálására** legezészerűbb talajmivelő-készlet a

CATERPILLAR tractor

3 darab kétsoros tárcsásboronával egyesítve

mely ily összeállításban közel 10 méter fogási szélességgel dolgozik és **naponta legalább 80 holdat készít elő vetés alá** oly finoman elaprózott porhanyó minőségben, mint a kerti föld.

A Caterpillar az egyetlen vontatógép, mely kifagyott, átázott lágy téli barázdákban haladni képes és a talajt még félannyira sem nyomja meg, mint a lovak vagy ökrök patái.

Holt Caterpillar Company vezérképviselete, Budapest, V., Hold-u. 15'

A gépkocsinak megtett kilométere kerül vasabroncszással 39 fill., 1000 kg.-nak 1 km.-re szállítása vasabroncsokkal 4 fillér.

Hátrányul igyekeznek felhozni, mint azt egy gazdától is hallottam: »szép, de honnan veszünk a trágyát, ha igrás állatainkat is géperővel pótoljuk?« Megnyutatásképpen... ez még nagyon korai aggodalom, mert nagyon valószínű, hogy mi sohasem jutunk el odáig, hogy ez az aggodalom komoly megfontolás tárgyát képezze; bár az eddigi teljes mellőzésnek kívánatos volna, ha gazdáink több gondot fordítanának a technika ezen új alkotására.

A növénynevelés állapota Oroszországban.

Irta: *Heklit's Iván.*

II.

Charkow.

Saatzuchstation der südrussisehen Landwirtschafts-Gesellschaft, Charkow, főnök Prof. P. W. Budrin, munkatársak Juriew, Jenaken, Korhow és Helmer.

Az intézet építkezési munkálatai 1908-ban kezdődtek meg, a nevelési tevékenység pedig 1910-ben. Az épület és berendezés költségei 137.500 márkát tesznek ki, az évi kiadások pedig 4 év alatt 38.000 márkára emelkedtek. A költségekhez a *Semstwo* és az állam járulnak hozzá. A földmívelésügyi miniszter költségén az állomáshoz több nyári gyakornok és évi asszisztens osztatik be. Az állomásnak A. *Sajkewitsch* tanár vezetése alatt van ma egy fiókja és összesen 75 Ha. földbirtok felett rendelkezik.

Az intézet gyakorlati célok szolgálatában áll a az intéző bizottság által jóváhagyott programja a következők:

a) a vidéken legjobban elterjedt kulturnövények: őszi és tavaszi buza, őszi rozs, őszi és tavaszi árpa, tengeri, zab, búkköny és luczerna nevelése. A nevelésnek alapja az egyedkiválasztás. A tömegkiválasztás nincs kizárva.

b) Kiterjedt mértékben fajta termelési kísérletek.

c) Új kultur- és vadon élő növények meghonosítása.

Az intézet működését eddig főképpen a szervezés munkája kötötte le. A helyes és a viszonyoknak megfelelő rendszer megállapítása volt az első feladat. Így tenyészkert kérdésének és a vele összefüggő tevékenység, a szaporító parcellák, a nevelési módja, a szaporítás és fajta megvilágítása elkerülhetetlen volt. A kulturformák száma Oroszországban is igen sok és szaporodik azáltal, hogy az egyes formák más és más vidéken eltérően viselkednek. Ezen formák értéke eddig ismeretlen volt. Manap tehát Oroszországban lehetőleg sok anyagot keresnek, sok mindent gyűjtenek, hogy az általános tulajdonságok vizsgálata alapján a biotipusokat, a fajták morfológiai sajátosságait, a tenyészidőt, a tenyészet phazisait, a betegségeket, az időjárás viszonyait szemben tanusított fogékony-ságot stb. megállapítsák. A további kísérletek tárgyát azután csak azon fajtatípusok képezik, a melyek a biológiai versenyt győztesen kiállották.

Az állomás fiókja a répaneveléssel foglalkozik. Az anyarépákat az egyes répák szárazanyagtartalma alapján válogatják ki, de nevelési módszerében új a magszár formája szerinti szétválasztás. Az egyik *Vilmorin*-féle takarmány cukorrépából (geante rose demi-sucrière) az elágazás magassága és jellege, az egyes ágak magvak fejlődése, a szög, a melyet az ág a szárral képez és a takarólevelek fejlődése szerint 11 típust állapítottak meg. P. P. *Korhow* a formaszétválasztás módszerével a vidéken természetn szokott vörös tar buzából több fajtat kitenyésztett; a melyek magángazdaságokban több éven át terméshozamra és magminőségre nézve kiváltak.

Krassny-Kut.

Landwirtschaftliche Versuchstation des Nowo-Usensker Semstwo, Krassny-Kut, főnök: W. S. *Bogdan*.

Az intézet 1909 ben alapított. Az évi kiadások összege 38.000 márkát tesz ki. Az intézetet évről-évre fejlesztik. Eddig a szervezés költségei 100.000 márkára tehetők. Az állomásnak 900 Ha. kiterjedésű földbirtok áll rendelkezésére,

a hol a közel jövőben vetőmagtermelő gazdaságot fognak berendezni.

Az állomás tulajdonképpen nem speciális növénynevelési intézet, hanem programja egy általános állomás több pontját foglalja magában, de W. S. *Bogdan*nak köszönhető, hogy a programnak egy nagy részét a növénynevelésnek szentelik. *Bogdan* figyelmét főképpen a fűvekre irányította és a rétmívelés szempontjából két vadonnövényt, a *Triticum desertorium* és a *Triticum cristatum*-ot vette nevelésbe. Mindkét növény a szárazságnak jól ellenáll, jól diszlik a homok, vályog, a tscher-mozem és a délkeleten elterjedt sós földeken és néhány év alatt kitünő, a gyökerekkel erősen átnőtt gypet alkotnak. Mindkét triticum-félének igen sok alakja van és ma W. S. *Bogdan* ezen formák szétválasztásával foglalkozik. Tanulmányozza továbbá *Bogdan* a vadon növe *Medicago*-formákat, a melyeknek sokalakúsága még nagyobb, mint a triticum-féléké, a mi bastard természetükből kifolyólag könnyen megérthető. Ezen növény nevelése még többet ígér, mint a triticumé. Az állomáson foglalkoznak továbbá tavaszi buza fajtaival és a tavaszi buza nevelésével. A nevelési munkálatok ugyancsak sok buza fajta vizsgálatán alapulnak, a melyeket Oroszország különböző vidékeiről és különösen Turkesztánból szereztek be s tanulmány tárgyát képezi azok biológiai és termelési értéke s azután a nevelést formaszétválasztás útján hajtják végre. Kitünt, hogy a tavaszi buza, összehasonlítva azzal, a mi Nyugat-Európában ismeretes, formákban jelentékenyen gazdagabb s hogy egyes formák különösen a Turkesztánból származók délkeleten nagy termelési értékkel bírhatnak. A tavaszi buza nevelési munkálatait K. *Tschéhowitsch* szervezte, a ki ma *Beseutschukban* van és ott folytatja a munkát.

Saratow.

Landw. Versuchstation des Saratower Gouvernement-Semstwo, Saratow. Igazgató: A. I. *Stebutt*.

Az állomás szervezése 1910. év közepén kezdődött. Az intézetnek két osztálya van, a kísérleti tér és a növénynevelési állomás. Az építkezés és berendezés költségei ez idő szerint 300.000 márkát tesznek ki. Ebből körülbelül 230.000 márka esik a növénynevelési állomásra és körülbelül 70.000 márka a kísérleti térre. Mindkét osztálynak azonban vannak közös helyiségei. Az évi kiadások 64.000 márkára rugnak s ebből 44.000 márka a növénynevelésére. Ezenkívül vannak az állam költségén időleges munkaerők. Az állomás rendelkezik 150 Ha. földdel, a miből 100 Ha. a növénynevelési osztályé.

A növénynevelési intézetet főképpen a gyakorlati nevelés céljából alapították, de e mellett a gyakorlati magtermelés fajta és magismereti kérdéseit is figyelemmel kíséri. Délkeleten, a hol az intézet működik, legfontosabb növények: a tavaszi buza, rozs, zab, köles, árpa, napraforgó, azonkívül burgonya, kender, len, répa, mustár, tők, dinnye, tengeri stb. másodrendűek. A munka tehát főképpen az első csoportra összpontosul.

Az intézetnek a nevelés és fajtavizsgálaton kívül, mint vetőmagtermelő gazdaságnak is kell működni.

A munkálatok a laboratóriumban és künn a földön 1912. év tavaszán kezdődtek meg, de egyelőre csak a szervezésről lehet szó.

Az intézet főfeladata elsősorban a meglévő fajták részletes vizsgálata, hogy tiszta képet nyerjenek a természetes és mások által nevelített fajtákról, mielőtt a nevelést megkezdénék. A fajta vizsgálat programja pedig felöleli a saját vidékük sokféle fajtaát egyrészt, másrészt az Oroszországgal szomszédos vidékeket. Így Amerikából, Európából és Oroszországból körülbelül 1400 mintát gyűjtöttek össze és ezeket kis 4 m²-es parcellákon vetették el a származás helye szerint csoportosítva, azután egymás mellett. A tenyészidő folyamán azután 20 személyből álló munkaerő pontos megfigyeléseket végzett a tenyészet főmomentumaira, a kikelés, a második levéllap fejlődésére, a bokrosodásra, kalászolásra, virágzásra és érési időre nézve. Minden egyes parcellán az állomás által konstruált vetőszerkezettel 500 magot vetettek el egyenlő mélységre.

Az egyes fajták között azután már az első évben nagy eltérések mutatkoztak. Egyesek

szépen beértek, mások kényszer érettek lettek, egyeseket a betegségek nagyon megtámadtak, másokat nem, az érési időben pedig 4—6 heti különbségek is mutatkoztak s voltak fajták, a melyek tenyészideje csak 60 napig tartott.

A bőtermőség kipróbálására azután már csak a legjobb fajták kerültek s ezek vizsgálata már szántóföldi termelés szerint történik.

Megkezdődött azonban a nevelési munkálat is, főképpen azért, hogy a munkákban jártas személyzetre szert tegyenek és pedig a vidéken természetn szokott tavaszi buzának tömegkiválasztása útján. Ezen tömegkiválasztás a fajtákból kiemelte a főtypust, a tipikus növények igen egyöntetű állását eredményezte, azonkívül anyagot szolgáltatott az egyedi kiválasztásra. Már az első évben körülbelül 600 családot nyertek a kelésztypus szerint történő formaszétválasztás útján, a melyek egymástól sok tekintetben különböztek, egyesek nagyon tipikusan néztek ki és voltak közöttük nagyon kiválóak és a legjobb fajták formaanalízisét a jövőben is alkalmazni fogják.

Az idegen megtermékenyülőknél a morfológiai sajátosságok szerint kiválasztott növényegyedeket (napraforgó, köles) laboratóriumban átvizsgálják, a magot kétrésze osztják, egyik rész elvetésre kerül, a másikat megőrzik. Az elvetettek természetesen kereszteződnek, de a vetésből ki tudják válogatni a legjobb családokat s a jövő évben csak azoknak megőrzött magja kerül elvetésre. A parcellákat ekkor vagy izolálják, vagy nem, mert ha kereszteződnek is ez ugyis csak a legjobb törzsek között történik meg.

A napraforgó nevelésénél különösen az *Orobanche eumana* nevű élősd leküzdésére ügyelnek és az elmúlt nyári kísérletek ezt eredményezték, hogy ezzel szemben az egyes fajták különbözőképpen viselkednek. Így vannak fajták, a melyeket alig támad meg ez az élősd. Mint-hogy a növényi és állati ellenségek elleni küzdelemben a nevelés egyike a leghatékonyabb eszközöknek, így ezen az állomáson is a nevelést ezen irányban vezetik. Az állomás ezenkívül tanulmányozta a tavaszi buza, napraforgó és köles virágzási viszonyait s néhány keresztezést is végzett. A tavaszi buzánál legjobbnak mutatkozott az egész portokok átvitele. A különböző tavaszi buzák virágzási viszonyai eltérők. Egyesek hajlanak az idegen megtermékenyülésre, mások szigorú önmegtermékenyülők.

Stebutt ezután záradékol az elmondottakat a következőkben foglalja össze:

1. A kísérletügynök és különösen a növénynevelésnek fejlődése Oroszországban a legújabb időkhöz tartozik.

2. Virágzását az állam, egyes magánosok, társulatok és különösen a *semstwow* támogatásának köszöni.

3. A növénynevelés otthonát főképpen a kísérleti állomások és különleges nyilvános intézetek képezik. Magánvállalkozások sokkal ritkábbak és fejlődésük még csak küszöbön áll.

4. Nyilvános növénynevelési intézetek Oroszország különböző földrajzi vidékein keletkeznek. Minden vidéken egy nagy intézet alapítatik. Egyes intenzivebb gazdasági viszonyokkal bíró vidéken már most több növénynevelési intézet van.

5. A nyilvános növénynevelési intézetek felszerelése tekintélyes pénzüsszegek felhasználásával történik. Vezetőkke speciálistákat neveznek ki és megfelelő személyzetet adnak melléjük.

6. Moszkvában van Oroszországnak egy intézete a növénynevelés előadására.

7. A legtöbb intézetnek feladata a gyakorlati nevelés. A nevelés szervezése az országban még nem feladata ezen intézeteknek.

8. A nevelés főképpen a hazai fajtákkal történik. Ez idő szerint tulnyomólag az önmegtermékenyülőket nevelik és a nevelési módszere a formaszétválasztás. Az egyszeri kiválasztás az uralkodó, a mig a hazai fajták számos formája felett bizonyos áttekintést nyertek.

9. A nevelés mellett, mintegy ezt megelőzőleg a fajtaismerettel is foglalkoznak. A fajták vizsgálata a növénynevelési intézetek programjának fontos része.

10. A legtöbb intézet ma még működésének kezdetén van, de az eddigi eredmények is nagy jövőt biztosítanak Oroszországban a növénynevelésnek.

A dinnye.

Írta: Magyar Kázmér.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület gyümölcsészeti szakosztálya egyik utóbbi gyűlésén a kertészet, főleg a gyümölcsészet országos állapotairól tárgyalt. Szó esett ezen közben a dinnyéről is, természetésének és értékesítésének eredményei felől.

Közreadjuk az adatokat és némi elmélkedést is fűzünk hozzá.

Magyarországon¹ 1911-ben 27.343 hektáron termesztettek dinnyét². Az eredmény 3.102.000 q, ennek értéke 24.772.000 korona. Egy hektáron 11.46 q a termés, 1 q-nak pedig 7.98 korona az értéke. (Kataszteri holdra átszámítva: kerek-számban 49.000 holdon termelt 3.100.000 q, egy holdon termelt 63 q, 1 q értéke 8 korona, egy hold hozama 504 korona.) Ez a Dráván inneni részéről áll.

A Dráván tuli országrész mindössze 566 hektáron termesztett³ (1000 kat. hold), a termés eredmény 21.942 q, hektáronként 38.76 q, (holdanként 22 q), 1 q értéke 15.57 korona, hektáronként a hozam pénzértéke 603 korona, (holdanként pedig 342 kor.).

Ezek az adatok a felől tanuskodnak, hogy a Dráván inneni dinnyetermesztés a tuloldalitól lényegesen különbözik. Ide át jelentékenyen nagyobb területen folyik a termesztés és hozzáértés is lényegesen nagyobb lehet, hiszen a terület hozadéka jóformán négyszerre fölözi a tulfelőli eredményeket, a pénzügyi rész azonban már nem olyan kedvező. Területegységre téve a számítást, a Dráván inneni értékesítés 68%-al magasabb, mint odaát, az értékesítés q-ként viszont nálunk kedvezőtlenebb jóformán kerek 100%-al, mint amott.

Vagyis mig nálunk ideát dinnyét 7.98 koronával értékesítünk: odaát 15.57 koronát érnek el. S ha most vesszük azt, hogy a Dráván innen 49.000 hold dinnyetermésünk után az említett (kerekben 8 koronás) ár mellett 24.7 millió koronát érünk el: ha a Dráván tuli érték magasságára tudnánk emelkedni: a mi dinnye termesztésünk 48.9 millió korona értéket képviselne.

Ha már most a gyümölcs külforgalmi adatai között kutatunk⁴, a dinnyére nézve azt találjuk ott, hogy 1911-ben 40.644 q-t tett a kivitelünk 589.000 korona értékben, vagyis a külforgalmi ár q-ként 14 korona. (Behozatalunk 1753 q, 29.000 korona értékben, tehát átlag 16 korona.)

Érdekes számok és adatok ezek s gondolkozásra serkentők. Az tűnik ki első sorban, hogy a természet és a kivitel terén is aktív vagyunk. Magunk is jól élhetünk dinnyével és kivitelre is akad fölőleg elég. Azonban ez a Dráván inneni részekre áll erősen. Itt ugy állunk, hogy minden teremtet lélekre 17 kilogramm dinnye jut a csecsszopotól az aggyastyánig (a babból 12 kg.) és ha összes kivitelünket a Dráván inneni részre számítjuk is, 16.7 kilogramm dinnye még mindig jut egy-egy lélekre (a 18.200.000 lakosból). Dráván tul ellenben ha a kivitelől eltekintünk s fölteszük, hogy az összes dinnyét a lakosság fogyasztja el, nem jutna egy egész, hanem csak 0.8 kilogramm dinnye egy főre⁵ (a hol az összesség 2.600.000 lélek).

A dinnye szerepe népünk közéletében igen nagy fontossága, főleg az Alföldön, a hol a termesztés igen magas fokon áll mennyiségileg, a magyarságnál szinte fő élelmi cikkek sorába emelkedik a nyári időben, élvezeti cikke és tán csaknem orvossága is, mert bevészte az magát népünk izlésébe és megelőző (praeventiv) szükségletei közé, akár csak a hires nevezetes paprika, mely utóbbi magyar chininné is nevezik a malarikus betegség elleni hatása és viselkedése miatt. A dinnye közvetlen ilyennemű orvosi szerepét nem ismerem, tán nem is tartottak még ilyen vizsgálatot fölőle, azonban a vágy, a mohóság, az áldozatkészség, a mely iránta népünknel, különösen a magyar paraszt-

ságnál megnyilatkozik: sejteti az előbb megkoczkáztatott állítás helyállóságát. És a nélkül, hogy az orvosi tudomány nagyarányu vizsgálatot indítana a dinnye szerepére nézve a közéletmezés terén: a saját észlelésünk nyomán megállapíthatjuk, hogy a görög dinnye czukrosságával, zamatos és lédús mivoltával a földmives elem élelmezése körében nyáron át szinte nélkülözhetetlen, mikor t. i. népünk az óriási munka kifejtés mellett is rosszul él, száraz eséssel táplálkozik⁶ s a rossz vizü Alföldön a tápnedv pótlására olyan feltétlen szüksége van. Azonban a ki közelebb figyeli a mi parasztságunk élelmezését, meglátja a görögdinnyét a parasztember asztalán télen is, leginkább ünnepi alkalommal. Az emésztés könnyítése okából fordul ehhez a nyári gyümölcshöz télen, a *telelő dinnyéhez*, mint a módosabb s több raison szerint táplálkozó polgári és egyéb osztály a salátához, a befőzöthöz s más eftélékhez.

A dinnye termesztés főfontossága mindebből folyólag nálunk épp a népéletmezés kérdésére esik. Ennek az egészséges, izletes gyümölcsnek az elterjesztése, jobban mondva a megosztásának az országban könnyítése, elevenebbé tevése volna egyik igen nagy jelentőséget ígérő feladat, a másik pedig a dinnye minőségének a megjavítása, a javítás folytatása erősebb tempóban, az eddiginél nagyobb és kézzelfoghatóbb eredmény elérése czéljából. Ha ez a minőségbeli javítás megtörténik: kétféle eredménynek lesz minden raison és logika szerint az előidézője. Egyik: a dinnye belfogyasztásának minőségbeli javulása és terjedése még szélesebb rétegben, a másik pedig a külforgalmi viszonyok javulása.

Hosszasabb bizonyításra nem szorul, hogy a jobb minőségű élelmiszer sokkal előnyösebb a feladat betöltésére nézve, mint a gyengébb minőségű, a jobb fajtájú hasznosabb és élvezetesebb, mint a rossz fajtájú. Továbbá az se igen törhosszas bizonyítást, hogy jobb fajtájú gyümölcsöt, jelen esetben dinnyét, inkább lehet haszonnal hozni a belforgalomba is, mint az értéktelent; akár tengelyen, akár vizen vagy vasuton inkább indítsanak utra a belfogyasztás számára nagyobb haszonnal kecsegtető árut, mint értékben gyengébb s így hasznot nem ígérő cikkek.

A külforgalom lendülése pedig már határozottan a fajta javítást követeli. Magyarország nem lehet abban a helyzetben, hogy gyenge fajtájú dinnye számottevő kivitelére gondoljon. Viszont nem látszik kizártnak az, hogy *kiváló minőségű* dinnyével igen fényes külkereskedést folytatni ne tudjon⁷. És ha ez a kivitele lábra kapna, attól tartani nem kellene, hogy a belfogyasztás szenvedne általa. Ellenkezően szinte bizonyosnak látszik, hogy mentől több jó dinnyét vinnénk ki a külföldre, annál több jó dinnye maradna meg a belfogyasztás czéljaira.

Természetes is ez. A mint a természetközönység látná, hogy a jó, a kiváló dinnye iránt nagy és állandó a kereslet: termesztés vágya a jobb fajtában nemcsak azokban a helységeken nyilatkoznék meg, a hol a dinnyekivitel indító állomásai vannak, hanem ezek egész körleteiben s az ilyen körletek határvonalai a hullámgyűrűhöz hasonlatos szélesedő természetiek szoktak lenni.

Az előadottakból kiviláglik, hogy most, a mikor dinnyetermesztésünk igen-igen messze van még a fejlődés kivánt fokától: Magyarországon körülbelül 50.000 holdon termesztünk 3.1 millió q dinnyét 24.7 millió korona értékben s ebből a mennyiségből kiviszünk 40.000 q-t, alig több, mint 5.8 millió korona értékben. Egész dinnyekészletünket q-ként átlag 8 koronára becsülik.

A Dráván tuli országrész 1000 holdon termelt 22.000 q-t, 340 ezer korona értékben. A termés értékét q-ként 15.6 koronára becsülik.

A *holdankénti* hozam Magyarországon 63 q 500 korona értékben, Horvátországban pedig 22 q 340 kor. értékben.

Első sorban az tűnik szembe, hogy a Dráván tuli dinnye értéke q-ként csaknem még egyszer olyan nagy, mint a Dráván inneni részben.

Miért? Ez a nagy kérdés.

Jobb fajtában értékesebb dinnyét állítanak-e elő odaát, mint nálunk? S mi a titkuk? Vagy

⁶ A táparány javításán kívül a tápszer fölvetelnél van bizonynyal előnyös szerepe.

⁷ Franciaországban Marseilles a görög dinnye igen hálás togyasztója, daczára, hogy igen silány a minőség, a melyet az afrikai partok szállítanak neki. A hajútat igen kibírná a mi görög dinnyénk, tán a vasuti kiadások is megtérülének. Megfontolást érdemlőnek látszik a kérdés.

hogy előnyösebbek az értékesítési viszonyok, mint nálunk?

A kérdésre felelni nem tudok. De előhozom, mert érdekes és mert hiszem, hogy fog felelet érkezni rá.

A második figyelemreméltó jelenség a holdankénti hozamok feltűnő különbözete a két birodalmi részen, a mi aztán az értékesítésnél látott fordított arány megmagyarázására sehogy se alkalmas.

Mi, innen a Dráván 63 q-t, a tulnan levők 22 q-t, aratunk egy holdról. S általános a nézet, hogy a nagyobb termést a szebben fejlődött természetmennyek nagyobb száma szolgáltatja s ugy is tudjuk, hogy a nagyobb természetmenny aránylag mindig értékesebb is, mint az apró.

A jelen esetben azonban vagy azt kell fölteni, hogy a Drávántuli termés bár igen kevés, de gyönyörűen fejlett dinnyéket mutat föl, értékben igen számottevőt, mig a Dráván inneni dinnye aprós, elegyes, sok, de értéktelen, vagy pedig azt, hogy a tulfelüli dinnye szép, fajtiszta és kevés lévén, igen keresett s ezek az okok, a mik fölhajjták az értéket⁸, mig a mi dinnyénk se apró, sőt szemrevaló, sőt igen is nagy és nyomja a mázsát; de a belső értéke alig valamit érő: a minőséget tönkre vágja a természettul-élelmessége (a dinnye táblák szegélyezése tökkel a termés növelése végett, nem ritkán pedig a töksorok becsempészése a tábla területére) s az érték kifejlődésére gátlólag hatnak a helyenként előállított óriási tömegek, ezekek ugyan szembeállanak a dinnyeszükeben levő óriási területek; de hiába, a belforgalom ügyei gyengén állanak nálunk, a természetmenny sokszor a földön odakint elpusztul, a fogyasztóig elvánszorogni nem tud; mennyi érték semmisül meg így, a mi a még nagyobb érték, a higienikus érdekek szolgálatára állhatott volna.

És a külföldi kivitel?

Nem kell tán részletesen foglalkozni a szomorú valóval, hogy még csak gondolni se lehet számottevő kivitelre addig, mig viszonyaink körében a javulás be nem áll. Elég csak a kemenczésre⁹ utalnom, hogy a kivitel bizalma alapjában megrendüljön a dinnyével szemben.

S a dinnyetermesztés érdekében a kormányzat, a vezető, az irányító legfőbb hatóság a fajta javításán fáradozik, tiszta, nemes fajtájú dinnyemagot ad a természetnek cserébe az elfajzott, rossz mag beszolgáltatása ellenében. 1910-ben 18 kgr. sárga- és 22 kgr. görögdinnyemag kicserélés történt meg; de a miniszter siet kijelenteni a sajnálkozását, hogy a természetők nem méltányolják a fajta javítására vonatkozó eljárást; nem sietnek a cserével¹⁰.

Aggódás és rossz sejtelmek a rugói ezen egész cikkeknek. Aggódás, hogy hátha beleun a kormány az áldatlan munkába; rossz sejtelmek, hogy természetőknek nem tudunk hatni és ez a fontos természetési águnk a kivánt és megérdemelt emelkedés helyett hanyatlásnak fog indulni.

Mindezek daczára - vagy inkább: ennél fogva tehát - föl kell a sajtónak emelni a szavát a dinnyetermesztés ügyében, sajtónak és társadalmi erőknél össze kell fogni a kérdés szolgálása érdekében, hogy az egyesek a saját érdekük fölismeréséhez eljussanak. Az a kemenczés, ha megdöbentti is az embert, lehetetlen, hogy bizonyos biztatót ne lásson benne, szép jelenséget fürtelem ruhában: iparkodást család mód-szerével, az ösztönt a haladásra - tévutra jutásba.

A kemenczésök a *korai természetmenny értéktöbbletének a fölismeréséről* adnak tanubizonytságot.

Ez a kereslet gondos megfigyelésére vall (és a saját érdek fölismerésére), viszont a kereslet eme megnyilatkozását a vágy, a dinnye élvezete iránti áhitozás indokolja és magyarázza, a természetők szinte a mesterkedésre, a meg se engedetti manipulálásra gondol, hogy klimatikus viszo-

⁸ Igen ám, csak hogy előző évben a holdankénti hozam egyenlő volt mind a két helyen, az értékben ellenben akkor is a tulsó fél volt előnyben (a hektáronkénti hozam 123 q volt mindkét helyen, az érték q-ként nálunk 6.3, amott pedig 10.2 korona volt).

⁹ Ugyancsak a földmiv. miniszter emleltét jelentése: „a görögdinnyét az érés kényszerítése végett sütökemenczébe helyezik“.

¹⁰ A csere 1911-ben is folytatódott; de ugy látszik még rosszabb eredményvel, mert a hivatalos jelentés adatot már nem is közöl, sem nyilatkozatot. (A hallgatás pedig nem jó jel).

¹ A magyar kir. kormány 1911. évi működéséről szóló jelentés 98. és 100. oldalon a 23. és 24. számú statisztikai táblázat.

² A 12.475.000 hektár szántó és 375.000 hektár kert összes területének 0.19%-a szolgált erre a czélra.

³ Itt 2.396.000 hektár a szántó, 55.000 a kert, együtt 1.451.000 kert a dinnyetermő hely, melyből 0.039 %-ot használtak erre.

⁴ Az említett jelentés 248. oldalán a gyümölcsök között szerepel a dinnye a borókabogyó közelében, bár nem közvetlen szomszédságában.

⁵ 1910-ben jó volt a termés (123 q termelt egy hektáron), egy főre akkor is csak 3 kg. dinnye jutott.

nyaink eltolódásából a dinnye termesztésre háramló hátrányokon segítsen. 45—50 eszten-dővel ezelőtt július volt a dinnye hónapja. Lőrincz-napja (aug. 10.) után már leáldozott a dinnye bec sülete, alig volt már kereslet iránta; most pedig épp augusztus első felébe kezd csak érőre válni a dinnye; a vágyódás iránta azonban nem toldott el augusztusra, a júliusi melegekkel beköszönt az most is.

Ez a körülmény egy kérdést libent elénk: a korábban érő dinnye előállítását — a kormányzat áldozatkészségével az importálás az orient felől, a tudás, a hivatottság erejével a kitenyésztés a kertészeti kísérleti telepeken.

Természetes azonban, hogy e mellett igen is rajta leszünk, hogy az eddigi jó szokásra, a fajta nemes dinnye mag cseréjére gazdatársaink és kertészeink figyelmét felhívjuk s a miniszternek kedvet szerezzünk az akció folytatására és fejlesztésére is.

A vörös borok megkeseredése.*

Közi: Dr. Ejury Lajos.

A megkeseredés a borbetegeknek egyik különös neme, mely csaknem kizárólag vörösboroknál szokott fellépni; míg ellenben fehér boroknál csaknem sohasem fordul elő. A megkeseredés, ha kellő időben annak megakadályozásáról nem gondoskodunk, a bort teljesen élvezhetetlenné teheti.

Pasteur szerint ezen betegséget bizonyos hasadó gombák okozzák (*Bacillus vini*), de ezzel szemben sokszor észlelhető a megkeseredés olyan boroknál is, melyekben ezen baktériumok nem mutathatók ki.

Dr. Wortmann szerint a keseredést a szőlőben és így a borban is jelenlevő penészfélék, vagy a bomlásban levő élesztő idézik elő.

A keseredést rendszeren savcsökkenés előzi meg, miáltal a bor kissé édeskes illetőleg iztelen lesz; később a bor keserűvé változik s ezen iz mindinkább erősödik.

A megkeseredett bor teljesen tiszta marad, legfeljebb tükréből vesz valamit, jelentékeny színváltozás pedig csak a legritkább esetben szokott előfordulni.

A kék burgundi szőlőből készült bornál, éppen a csekély savtartalom miatt, gyakori a megkeseredés; már Pasteur észlelte, hogy a keseredés ezen bornak tipikus betegsége.

Burgundi borok keseredését a magasabb savtartalom megakadályozza, az ilyen borok magasabb savtartalmát pedig azáltal biztosíthatjuk, hogy a szőlőt a teljes érésnél valamivel előbb szüreteljük. Ha a szüretelés előbb nem lehetséges és az ujbort alacsony savfokot mutat, akkor tanácsos a bort a seprőről hamarosan lefejtetni, és egy másik savdus borral házasítani. A keseredés ellen az is jó védekezési eljárás, hogy a czefrét a zajos erjedés belejezése után gyorsan kisajtoljuk s az ujbort az élesztőről hamarosan lehuzzuk. Mivel a keseredést a penész is előidézi, azért szüreteléskor a rothadt szemeket gondosan ki kell válogatni.

A megkeseredés ellen igen jó védekezés a pasteurizálás is, különösen ha ezen művelet idejében, vagyis akkor hajtjuk végre, mikor még a keseredésnek csak előjelei mutatkoznak. Pasteurizálás után a bort jól átszellőztetjük, kénezett hordóba fejtjük, azután tejjel vagy kazeinnel derítjük, végül pedig keverjük egy más egészséges savanyu borral.

A pasteurizálás után még más eljárást is alkalmazhatunk, melyet a bortörvényeink is megengednek. Nevezetesen a pasteurizált bort, miután benne a betegséget okozó fermentumok tönkretétettek, tiszta hordóba tesszük s a következő szüretig, amikor ismét tiszta és friss vörösbortörköly áll rendelkezésünkre, raktározzuk. Szüretelés alkalmával azután ezen borunkat kék szőlőből nyert és ki nem sajtolta, egészséges törkölyön átereszítjük. Borunknak az áterjedését előmozdítjuk azáltal, hogy a törkölyre felöntés után 10—15% mustot adunk hozzá. A must helyett azonban az áterjesztésnél a törkölyhöz cukrot is adhatunk, de ez esetben bortörvényeinknek idevonatkozó rendelkezését szem előtt kell tartani. Az áterjesztés befejezése után a bort lefejtjük és a hátramaradt törkölyt azonnal kisajtoljuk.

Nagy gondot kell fordítani a hordókra, egyéb edényekre valamint eszközökre, melyek meg-

keseredett borral érintkeztek. Ha ezeket ugyanis nem tisztítjuk meg alaposan, a betegséget átvisszük más egészséges borokra is.

Olyan helyen tehát, a hol megkeseredett borral volt dolgunk, a hordókat, eszközöket stb. kezeljük forró gőzzel, vagy forró luggal, hogy a rájuk tapadt káros hatású apró szervezetek tönkretétessenek.

Ha a fent jelzett módon idejében megtesszük a megkeseredés elleni védekezést, a bort használható állapotba hozhatjuk; de ha elkésünk a manipulációval, akkor már célunkat nem érjük el. A teljesen megkeseredett bort ecetkészítésre sem használhatjuk, hanem esetleg borpárlatot készíthetünk belőle.

KÖNYVISMERTETÉS.

Magyar statisztikai évkönyv 1911.

Szerkeszti és kiadja a m. kir. központi statisztikai hivatal. Ára 5 K. A szokásos tartalommal jelent meg. Főbb fejezetei a következők: I. Éghajlati jelenségek. II. Terület, népesség és közegészségügy. III. Közgazdasági élet. IV. Közművelődés, közoktatásügy és egyházi élet. V. Állami és törvényhatósági élet. Sok érdekes s értékes számadatot talál a könyvben a tanulmányozó, melyből hazánk haladásának mérvét minden téren megállapíthatja, csak az ár, hogy csak most, 13 hónappal az 1911-ik év lezajlása után tették közé ezen adatokat. Természetesen, a kinek alkalmá van a statisztikai hivatal által kiadott havi közleményeket figyelemmel kíséreni, az előbb hozzájuthat a kívánt adatok egynemelyikéhez, de hát nem mindenkinek van módjában minden kiadványt megszerezni, azért nagyon előnyös volna, hogyha legalább egy pár hónappal korábban jelenhetnének meg az évkönyvek; ez a mi szerény véleményünk s forró óhajításunk.

Strasser's Taschenbuch der Wiener Börse, II. évfolyam, zsebkiadás (Ára 80 fillér; kapható kiadóhivatalában, Wien, I., Graben 17., vagy Perles Móránál, Wien, I., Seiler-gasse 4.) Ezen kiadás a tavalyi kis alak betartása mellett tetemesen ki lett bővítve, különösen a wieni tőzsdén árusított, illetve árfolyammal bíró értékpapírok legalacsonyabb s legmagasabb és legutolsó árait az előző 4 évvel összehasonlító táblázata nagyon érdekes. Ezenkívül számos részvénytársaság osztalékáról számol be s fontos adatokat tartalmaz a tőkére, kamatra, törlesztésre stb. vonatkozólag. Az értékpapírokra és különféle pénznemekre nézve is oly megbízható adatokat nyújt, hogy már ezért is érdemes ezen olcsó, jó kis könyv megszerzése.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Kemény buza termelése.

Tavaszi buzákat között mint a rendesenl biztosabban s bővebben termő fajtát emlegetik a tritikum durum, vagyis kemény buzát. Kérem, igaz-e ezen állítás és hol talál piacra ezen buza s mily árban értékesíthető? A. F.

Kérdés. Rothadt szalmatrágya értékesítése?

A múlt évben a sok víz, a sok áradás miatt kivált a vizek mentén nagyon sok szalma került víz alá. Ezen okból a szalma átázott, rothadni kezdett. Kérem van-e az ilyen szalmának trágyaértéke és mily módon lehetne annak trágya értékét emelni? M. A.

Kérdés. Trágyakihordás elkerülése?

A hatóság minden tavasszal elrendeli, hogy a trágyát a nyár beállta előtt ki kell hordani, hogy az ne rontsa a levegőt. Rossz gazdának tartom azt, a kit kényszeríteni kell arra, hogy a trágyáját kihordja és így magának hasznot csináljon. Mind e mellett is egy és más oknál fogva a legjobb gazda is trágyájának egy részét bár, nem tudja kihordani a maga idejében. Az ilyen gazdát a hatóság megbünteti. Kérem, nincsen-e valamely mód arra, hogy a büntetést kikerülhessük, habár a trágyát nem is hordjuk ki. Például ha én trágyadombomat behintem mézporral és egy jó tenyérnyi réteg földet teszek reá, nem mentesítem-e kigőzölgéstől? Szíves tanácsot kérek. M. A.

Kérdés. A mustár készítése házilag.

Magam szeretnék mustárt készíteni, mivel faluhelyen rendszeren csak igen nagy utánjárásal kapható — komisz minőségű, méreg drága áron. S. J.-né.

Felelet. Zabot vagy árpát vessünk előbb? című kérdésre.

Kötött talajon föltétlenül a zabot indokolt előbb elvetni, de még olyan éghajlaton is, a hol sok a csapadék és az éjjelek tulságosan harmatosak. Tolnamegyében például az az uzus, hogy az árpát vetik el előbb a zabnál. Én ezt határozottan rosszalom és nem követem, ha csak kikerülhetem. Az én nézetem határozottan az, hogy bármely éghajlat alatt és bárminő talajban első legyen a zab vetése, mert ha az árpavetésre hideg éjjelek, derek és esős idő jön, biz az megsárgul, megbetegszik, megrozsdásodik. Ez különösen kötött, hideg talajon áll elő. Persze kivételek vannak, de ez igen ritkán fordul elő. Legtöbbször tehát a korai árpavetés nem sikerül. A múlt évben egyik árpának szánt 40 holdas tábla már február 20-án teljesen felszikkadt s így kénytelen voltam ezt a táblát árpával bevetni ilyen korán, mert annyira porhanyó, ideális strukturája volt, hogy halálos vétek lett volna be nem vetni. Kikelése után persze 6 C^o fagy jött reá. De ez inkább a márczius elején vetett árpának ártott, a melyet fiatalon ért, míg a február 20-án vetettnek csak a levele hegyét perzselte meg. Az eredmény az lett, hogy a februári vetésű árpa holdanként 16 hl, a márcziusi árpa pedig 12 hl. aprát termelt 72 kg. fajsúlyt. Tény, hogy a februári czukorrépa után lett vetve, a márcziusi pedig buza után. Azért még se vetem az árpát előbb ezentul se, ha csak nem vagyok kénytelen vele. Szücs János.

Felelet. Luczerna vetésideje című kérdésre.

Különösen akkor, ha a luczerna védőnövény nélkül lesz vetve, éppen nem szükséges azzal sietni, mert kikel ugyan, ha az idő kedvező, de a csesei fagyok sokszor ártnak a gyenge palántának, mely előbb elsárgul, majd elpusztul. Maga az a körülmény, hogy a luczerna sekély vetést kíván, nem engedi annak tulkorai vetését, mert a jól, apróra elkészített talajt meg kell kissé tömiteni, hogy a mag mélyre ne kerüljön s ez csak hengerezéssel érhető el, a talaj azonban ritkán szokott februárban hengerezhető lenni. A magam részéről luczernát védőnövény nélkül sohasem vetném márczius 15—20-dika előtt, inkább később. Schuster Béla.

Felelet. Erdőirtásba mit vessek? című kérdésre

Noha, mint kérdéstevő állítja, az erdőirtást a múlt évben teljesen kitisztította, megsabadi-totta a tuskóktól, gyökerektől, még sem ajánlom, hogy kalásztot vessen bele, mert bizony van ott még gyökér, forgács és félig korhadt fatörmelék quantum satis. Már pedig ilyen talajba kalásztot vetni rizikó lenne, mert az ilyen ritka strukturájú talajban kisülne. Leghelyesebben tehát akkor jár el, ha kapásnövényt vet bele. Ezek közül is a tengeri lesz legalkalmasabb. Egyfelől mert a talajt a kapa jobb fizikai állapotba hozza, másfelől a tengeri gyökere mélyebbre hatolva, kevesebb rizikóval termelhető, mint a kalászos. Szücs János.

Felelet. Törpefák ültetése című kérdésre.

A törpefák ültetésénél általában ugyanazon szabályokat kell követni, mint a magastörzsűeknél s csupán az alma- és körtefáknál van némi kivétel. Az ültetésnél egyik általános szabály az, hogy a fát ugyanolyan mélyen ültessük a földbe, mint a minő mélyen volt. Az almáknál és körtéknél kivételt tehetünk s azt egész a mélyítés helyéig leáshatjuk. A törpe almafák ugyanis doucinra, vagy paradicsom almára, a törpe körtefák pedig birsre vannak nemesítve. Ha ezeket lejjebb eresztjük a földre, úgy a törzsből igen sok hajszálygyökeret fognak eresztetni s a fák sokkal vigabban fognak fejlődni. De van ezen ültetési módnak más előnye is. Az itt említett három vadon gyökere közvetlenül a föld színén terülnek szét s nagy szárazságban a fát sokat szenved, sőt könnyen el is pusztul, de a lejjebb ültetett fák, mint azt a tapasztalat nálam kétségtelenül beigazolta, jobban ellentállanak a szárazságnak. A fákat ősszel a nedvkeringés megszűnté után s tavasszal annak megindulása előtt, sőt ha a föld fagy megengedi, télen is lehet ültetni. Mind a három módot megpróbáltam, de az eredményben lényeges különbséget nem találtam. A tavasszal ültetett törpefákat ajánlatos szárazság idején többször is megöntözni.

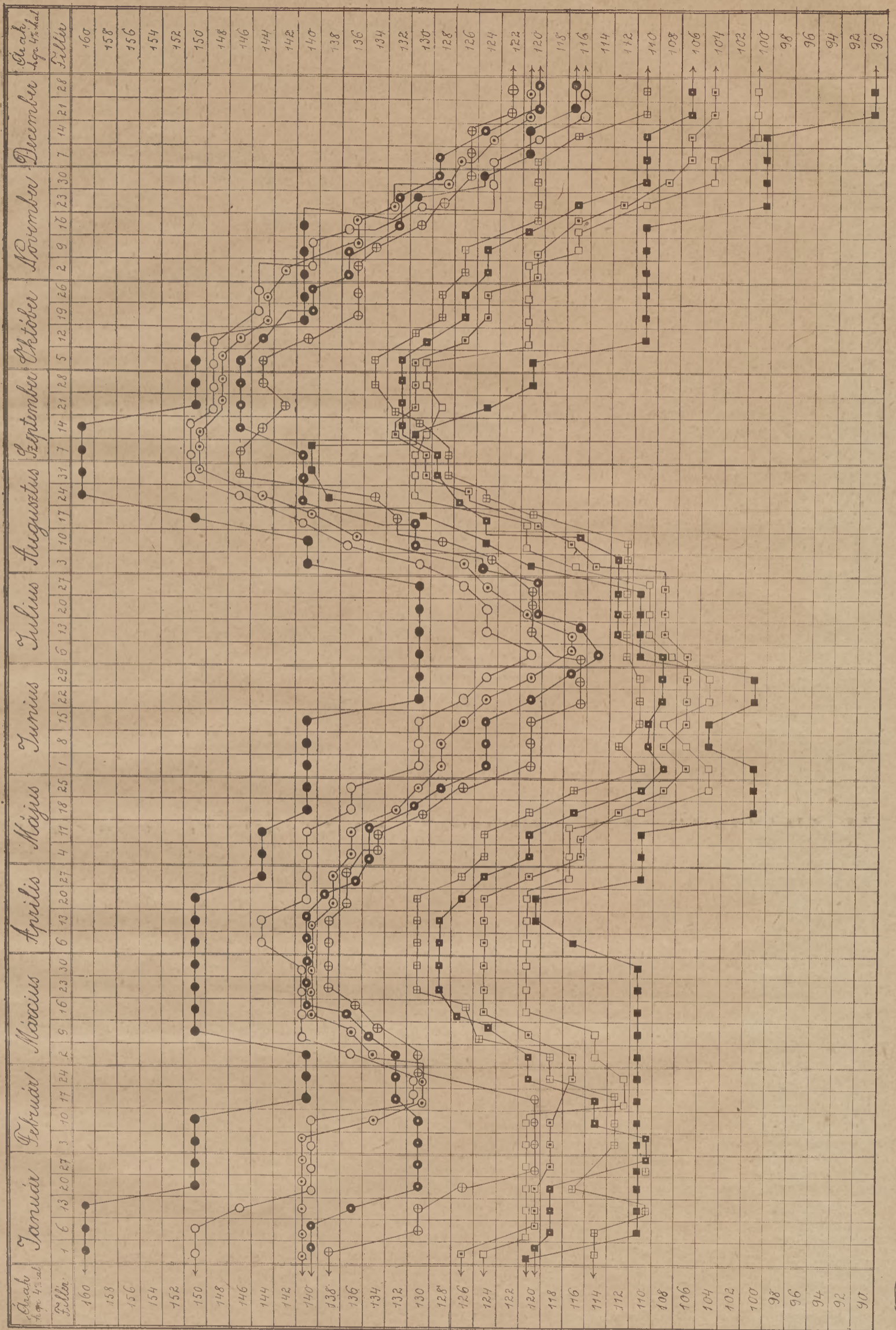
Balogh Bálint.

* V. ö. Pr. Ratg. f. Kellerwirtsch. u. Weinb. 1912 97. 7.

Sovány sertések ármozzanatai 1912-ik évben.

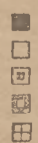
URL REZSO sertésbizományos összeállítása szerint. Budapest, VIII., Népszínház-utca 22. (Telefonszám: József 22—41. interurban).

**JELEK
MAGYARAZATA**

Sertésvészen átment 60 Kgr. párja
 " " 100 " "
 " " 120 " "
 " " 160 " "
 " " 200 " "

Sertésvészen át nem ment 60 Kgr. párja
 " " " " 100 " "
 " " " " 120 " "
 " " " " 160 " "
 " " " " 200 " "

Az árak kilogrammonként, élősúlyban 4⁰/₁₀ levonással értetődnek.

APRÓK.

Sörárpátrágyázás. Azon vélemény, hogy az ammoniák superfoszfát jobb az úrpára, mint a chilisalétrom és a superfoszfát, nem felel meg a valóságnak, mert a fő az, hogy az árpa ne szenvedjen nitrogénhiányban, hogy ne koplaljon s ne hirtelen adjunk sok műtrágyát, hanem úgy intézzük a dolgot, hogy az árpának mindig elegendő tápanyag álljon rendelkezésére. Miután a fejtrágyát rendszerint későn szokták adni, azért helyesebb a salétromot már vetés előtt elszórni s legfeljebb ha többet óhajtunk ebből adni, akkor osszuk azt kétfelé s adjuk felét vetés előtt, másik részét mint fejtrágyát. De ne feledjük el a nitrogéntrágyázásnál, hogy csak úgy érünk el megfelelőleg nagyobb termést, ha a talajban kellő mennyiségű foszfor és kálisavak is az árpa rendelkezésére állanak, tehát ha ezekben nem bővelkedik földünk, káli és foszforműtrágyákat is alkalmazunk árpa alá.

Mésznitrogén vadrepcze ellen. Tudvalevőleg a chilisalétromon kívül újabban a levegőből gyártott mésznitrogént is használják, mint légenytrágyát, mely 20%-kal olcsóbb s hatásában egyenlő a chilisével, sőt azon előnye is megvan, hogy a vadrepczét és vadmustárt is kirtja, vagy ártalmatlanná teszi éppen úgy, mint a vasgáliczoldat. T. i. a gyenge, fiatal gyomokat annyira lepörköli, hogy azok kivésznek, ellenben a nagyobb, erősebb, öregebb gyomokat már nem képes tönkretenni, de levelüket annyira megtámadja, hogy azok fejlődésükben tetemesen hátráltatva lesznek s ezalatt a gabona vigan tovább fejlődve, elnyomja a gaz növényt. Természetesen a mésznitrogén maró hatására tekintettel arra ügyeljünk a kiszórásnál, hogy a gabonán már felszáradt legyen a harmat, míg a vadrepcze vagy vadmustár széles levelein még meglegyenek a harmatcseppek, akkor a gabonának semmit sem árt, míg a gyomokat lepörköli. Hintsük el a mésznitrogént több részletben, hogy a netán később kikelő vadrepcze-féléket is tönkre tehesük vele. Mások azt ajánlják, hogy a mésznitrogént, ha mint fejtrágya használtatik, mindig a természet ébredése, a vegetáció megindulása előtt kell elszórni februárban vagy márczius elején, így a növényeknek nem lesz ártalmára. Ha pedig tavasziak vagy burgonya alá akarjuk használni ezen műtrágyát, úgy azt 2 héttel vetés előtt hintsük el s boronáljuk vagy tárcsázzuk be a talajba.

Gép- és kezimunka. Tapasztalatok szerint: 1 férfi, egy gyerek és egy ló annyit végez a lókapával, mint husz munkás a kézikapával. Egy aratógép egy emberrel s 2 lóval annyi gabonát arat le egy nap alatt, mint 40 asszony sarlóval, vagy 10 férfi kaszával. Egy lógereblye 2 munkással és 1 lóval annyit végez, mint 10 munkás kézigereblyével. Egy járgányos cséplőgép 7 munkással és 2 lóval annyit végez, mint 21 férfi cséphadaróval. Egy hektár területnek művelése vetése, aratása és a termés elkészítése eladásra az egyes művelési ágak szerint következő munkaerőt igényli (emberi erőt): takarmány 28 nap, gabona 47 nap, kapásnövény 114 nap és komló 380 napot.

Rózsaoajtermelési kísérletek Magyarországon. A világ rózsaoajtermelése, bár a termelést folyton fokozzák, a mai állapotában nem képes már a fogyasztásnak eleget tenni. Erre tekintettel a kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepe dr. Irk Károly irányításával kísérleteket végzett a rózsaoajtermelés bevezetése érdekében Magyarországon s a kísérletek, melyeknek eredményét alant ismertetjük, egyelőre különösen a magyarországi olajrózsák illóolajtartalmának megállapítására szorítottak. Eszerint a hazai földön termelt rózsaoaj igen finom illatu s kellemesen édes jellegű. A termelt rózsák közül a rosa damascena trigintipetala, rosa gallica »Perle de Panaché« s a rosa moschata trigintipetala kellemesen édes illatúak s a pár évi kultiválásnak megfelelően, olajtermelés szempontjából megfelelő magas hozamuaknak bizonyultak, a mennyiben illóolajtartalmuk az eddigi vizsgálatok alapján 0.0241–0.044 százalék között ingadozik az 1910. és 1912. évi kísérleti adatoknak megfelelően. A rosa rugosa de l'Hay-t jellemzi eddig a legnagyobb hozam, valamint a rosa de l'Hay-t jellemző jellegzetes illat. A mi a meteorológiai viszonyokat illeti, megállapították, hogy egy a hazai középhőmérsék, mint az évi hőmérsék-ingadozás Kolozsvárt megfelel a bulgáriai viszo-

nyoknak — a hol a rózsaoajtermelés a legjelentékenyebb — s egyuttal a rózsák nyílása alatti hónapok hőmérséke is igen közel megegyező a bulgáriai hőmérséklettel.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolgokmegyében. Időjárásunk az eddigi egész télen ugyszólván áprilisi járása, változó volt. Utóbbi időben két héttel ezelőtt enyhe időjárás után hirtelen erősebb hideg állott be, alig két napi tartalommal, utána enyhébb éjjeli fagyokkal. Egy hét óta azonban enyhe éjjeli fagy körüli hőmérséklet, csak 10 ról 11-re volt 2 mili körüli éjjeli fagy ködös reggelrel, nappali borulás, déltájban kevés hóesés, ismét éjjelre derül és reggelre 2½ C° fagygyal. Ez a folyton változó időjárás már nincsen az elvetett őszi javára. Valamit fejlődött ugyan az elvetett buza, a mi a kelőben levő buzáknál észlelhető, de még sok ki nem kelt buza van. Az alig kikelt, vagy éppen kikelőben lévő buzáknál észlelhető is a folyton változó éjjeli fagyok hatása. Vörösek a buzák, mint a rozs kikelés után. Utunk most már teljesen járhatatlan, a sárutakoni közlekedni nem lehet. Kereskedelem semmi. Vásárokon jószág el nem adható.

Gazdagyülések. OMGE. Gazdasági egyesületek szövetsége. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya Bujanovics Sándor elnöklésével ülést tartott hétfőn délután a Köztelek nagytermében a gazdaközönség élénk részvétele mellett. Az elnök üdvözlő szavai után jegyzőkönyvhitelesítőül Bartók József államtitkár és Beliczay Géza-t küldötték ki. Dr. Mutschenbauer Emil titkár bemutatja a múlt ülés jegyzőkönyvét, majd a tagmozgalomról szólva, bejelenti, hogy a legutóbbi ülés óta 97 új évdiás és 1 alapító tag lépett az egyesületbe. A kilépő és elhunyt tagok törölésével a tagok száma 5788 Tudomásul vették, hogy a földmívelésügyi miniszter a vámmügyi tanácsba gróf Zselénszky Róbertet és örgróf Pallavicini Edét nevezte ki, hová az egyesület Rubinek Gyula igazgatót is delegálta. Ezután Rész Albert s. titkár tett jelentést a márczius hónap 8., 9. és 10. napjain megtartandó országos tenyészállatvásár nagyarányú előkészületéről és a vásárra bejelentett nagyszámu állatanyagáról, a mi a vásár sikerét már előre is biztosítja. Tudomásul vették Buday Barna előterjesztését az ideai gazdasági előadások sikeréről, majd a X. nemzetközi gazdaságkongresszus meghívóját mutatták be. Kiegészítették Rubinek Gyula indítványa kapcsán az egyesületi tanácsot és két üzletrészt jegyeztek az Első Magyar Diákszövetkezet-nél. A külforgalmi tanácsba történő képviselő kijelölése után díjat tüzték ki a székelykeresztúri bikakiállításra, majd több kisebb ügy elintézés után a pozsonyi cukorrépa-termelői értekezletre Krolpp Hugót delegálták. A napirend tárgyalása u'an gróf Hoyos Miksa tekintettel a rossz munkásviszonyokra fölveti az eszmét, hogy mennyire célszerű volna, ha akár az OMGE. kebelében, akár azon kívül a gazdák egy munkásszerző központot létesítenének. A választmány Koppély Géza felszólalása és Rubinek Gyula igazgató felvilágosításai után a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága elé utalta az ügyet.

Az OMGE igazgató-választmányi ülést követő szünet letelte után a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága ülésezett ugyancsak Bujanovics Sándor elnöklésével.

Az alakulás formáságainak elintézésé után napirend előtt gróf Somssich László szólalt fel és alapos indokolás kíséretében indítványozta, hogy tegyen lépéseket az OMGE a kormánytól oly irányban, hogy a petroleum-kartell tulkapásai, a mi most legutóbb főként a benzin árának rohamos fölemelésében nyilvánult, megrendszabályoztassanak. A végrehajtó-bizottság Rubinek Gyula, gróf Zselénszky Róbert és Osztrolszky Miklós felszólalása után elhatározta, hogy ezzel az ügygyel az ipari szakosztály sürgősen foglalkozni fog. Ezután Fabricius Endre titkár tett jelentést a tagsági ügyekről, mi után Rubinek Gyula igazgató mutatott rá azokra a türehtelen állapotokra, melyek a cukorrépa-átvételek körül uralkodnak. Ismerteti az egyesület korábbi akezióit és kimutatja, hogy milyen nagy szükség volna a cukorrépa-termelő gazdaközönség érdekében egyöntetű megvédésére. Szól a

Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületével létesítendő egyezményről s indítványozza, hogy a cukorgyárosokkal megindítandó tárgyalásokra báró Tallián Béla elnöklésével bizottságot küldjenek ki. A végrehajtó-bizottság gróf Hoyos Miksa, Csetke Béla, Losonczy Mihály, Serbán János, Laehne Hugó és Emödy József felszólalása után az igazgató javaslatát magáévá tette. Ezzel kapcsolatban foglalkoztak a munkás-közvetítés kérdésével is, midőn Bartók József államtitkár arra kérte a végrehajtó-bizottságot, hogy a munkás- és cselédkérdés egész komplexumával foglalkozván, keressék meg az eszközöket és módokat a mai lehetetlen állapotok megszüntetésére. Gróf Dessewffy Aurél és gróf Somssich László megjegyzései után elhatározták, hogy megbízzák az egyesületi tanácsot, hogy a munkás- és cselédkérdés ügyének rendezésére bizottságot küldjön ki.

Tarifális értekezlet az OMGE-ben. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tarifális bizottságának szűkebbkörű albizottsága Zselénszky Róbert gróf elnöklésével tartott ülésén megállapították ama fölterjesztés szövegét, melyet a belföldön fogyasztásra kerülő takarmány- és trágyaneműek kedvezményes vasuti szállítása dolgában a kereskedelmi kormányhoz fognak intézni. A bizottság ülésén a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesületének képviselőin kívül megjelent a dunántúli malmok egyik képviselője is. A kölcsönös eszmecsere alapján bevették a fölterjesztésbe, hogy a korpa, takarmányliszt stb. rövid távolságra való szállításánál az I. külön díjszabás helyett a tarifális értekezlet a C. osztály díjtételeinek alkalmazását fogja kérni a minisztertől, olyképpen, hogy a tarifális mérséklés a gyakorlatban, a nélkül érvényesüljön, hogy a malmok között a versenyviszonyok egyesek kárára jelentékenyen megváltoznának. E kívánalom fölvetelével megszünt az az ellentét, mely a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete és a dunántúli malomtulajdonosok között az intencziók félremagyarázása következtében támadt. A bizottság által megállapított fölterjesztés szövegét a napokban megküldik az összes ipari- és kereskedelmi érdekeltségnek.

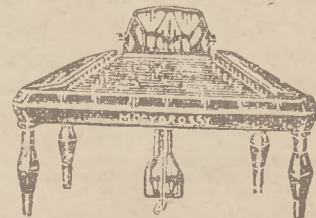
A mezőgazdasági muzeum szervezeti és szolgálati szabályzata. A földmívelésügyi miniszter a mezőgazdasági muzeum részére új szervezeti és szolgálati szabályzatot adott ki, melyet most tettek közzé. A szabályzat 114 szakaszból áll. A szabályzat szerint a mezőgazdasági muzeumnak huszonöt különféle gyűjteménytára s azokon felül nyilvános jellegű mezőgazdasági szakkönyvtára van. A muzeum hivatalos órái d. e. 9 órától d. u. 2 óráig tartanak. Vasárnap és ünnepnapokon csak inspekziós szolgálat van. A mezőgazdasági muzeum élén az igazgató áll, a gyűjteményeket a muzeumi örök kezelik, a gazdasági ügyeket a gondnok látja el, a ki egyszersmind titkár és pénztárnok is. A muzeumnak állandó gépésze van. A többi teendőket a felügyelők és a szolgálók látják el.

Az erdélyi gazdák gyűlése. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület báró Bánffy Ernő elnöklésével tartott igazgató-választmányi ülésén Tokaji László titkár jelentése alapján tudomásul vették, hogy a földmívelésügyi kormány támogatásban fogja részesíteni az egyesület által rendezendő nagy mezőgazdasági kiállítást. A kiállítás részletes programját a napokban véglegessítik. A belső ügyek tárgyalása kapcsán Török Bálintot segédtitkárrá választották s végül gróf Teleki Domokos indítványára elhatározták, hogy akeziót indítanak a motorbenzin árának felemelése ellen.

A Gömörkishontvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 7-én tartotta I. igazgató-választmányi ülést. Az egyesület márczius hó

CZIMBALOM

legújabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja hangtartása csodálatosan jónak bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — Gramofonok kiváló művészletekkel, hegedűk, tyúlok, harmoniumok stb. — Számos kintitetés, aranyérmek stb. a jó munkáért. A modern szagtakaró pedál, acélszerkezetek stb. feltalálása. Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár Budapest, VIII., Rakóczi-ut 71

16-án Tornaalján és márczius hó 20-án Feleden tenyészikavásárokat rendez. Intézkedett az igazgató választmány az egyesület üszögeelő-jének ez évi kihasználásáról s a legelőre felveendő létszámot az idén 100 darabban állapította meg. Titkár előterjesztése alapján részletesen tárgyalta a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által kidolgozott egységes gazdasági egyesületi alapszabálytervezetet s azt általánosan elfogadta. A választmány teljes mértékben magáévá tette a Magyar Gazdaszövetségnek a Balkán szerződések megváltoztatása kérdésében elfoglalt álláspontját s egyhangulag elhatározta, hogy a szerződések megváltoztatása ellen felterjesztést intéz a képviselőházba, valamint átír a vármegyéhez és a megye országgyűlési képviselőihez.

A magyar mezőgazdasági szesztermelők országos egyesülete Bujanovics Gyula országgyűlési képviselő elnöklésével választmányi ülést, majd közgyűlést tartott, melyen a pénzügyminiszter Molnár Imre dr. min. osztálytanácsos képviselte. Bujanovics Gyula elnöki megnyitójában üdvözlővén a megjelenteket, kimentti Széchenyi Géza gróf elnök távollmaradását s javaslatára a közgyűlés jegyzőkönyv-hitelesítőül Léderer Károlyt és Ghillányi Imre bárót küldi ki. Ezután Krolopp Hugó országgyűlési képviselő titkár bemutatta az igazgatóválasztmány jelentést az egyesület múlt évi működéséről, mely a szakismeretek terjesztésén kívül a mezőgazdasági szesztermelők összes időszerű ügyeit felelte. A taglétszám az elmúlt esztendő folyamán 527-re emelkedett. Goldfinger Gábor keresk. tanácsos, a számvizsgáló bizottság elnöke terjesztette ezután elő az 1912. évi zárszámadást, mire a választmánynak, titkárnak, pénztárosnak és könyvelőnek egyhangulag megadták a fölmentvényt. A számvizsgáló bizottság tagjaiul Goldfinger Gábor elnöklésével Kúszler Henriket és Fleischer Miksát, majd az általános tisztújítás során Elek Ernő indítványára Széchenyi Géza gróf elnöklésével ismét a régi vezetőséget választották meg azzal a különbséggel, hogy az igazgatóválasztmányba új tagokul Barcza Nándor doktort és Fráter Béla doktort is bevették. Végül megállapították a jövő évi költségvetést és az elnökségnek az ügyek buzgó vitelért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Tanfolyam az új kontingenst nyert gazdák részére. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete a folyó évben kontingenst nyert és a szeszgyárat építő gazdák részére a Közteleken háromnapos tanfolyamot rendez, melynek célja a feltétlenül szükséges tudnivalók elsajátítása. A tanfolyamot f. évi február hó 17., 18. és 19-én tartják meg délután 4 órától 6-ig. Előadói Szilágyi Gyula dr. műegyetemi nyilv. rk. tanár és Kiss Jenő pénzügymin. titkár. A tanfolyamra különösen azoknak a gazdáknak figyelmét hívjuk fel, a kik a folyó évben szeszgyárat építenek, de minden mezőgazdasági szeszgyáros haszonnal hallgathatja a tanfolyamot. Jelentkezni lehet a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete titkárságánál, Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám.

Népszerű kertészeti előadások. Az Országos Kertészeti Egyesület, miként az elmúlt években, úgy az idén is, népszerű kertészeti előadásokat rendez a Múzeum-körút 4/a-b. szám alatt levő Trefort-kert jobboldali pavillonjának nagytermében. Az egyes előadások sorrendje a következő: február 14-én Stegmüller Mária: Zöldség- és gyümölcsfeldolgozás; február 21-én Sztankovits Szilárd: Játszóterek a nagyvárosokban; február 28-án Saffary János: Amerikai kertekről; márczius 7-én Takáts Sándor: Régi magyar kertek; márczius 14-én Medgyaszay István: Építészet a kertben; végül márczius 19-én, (szerdán) Kardos Árpád: Képek Magyarország parkjából. A bemutatásokkal és vetített képekkel kísért előadások, az utolsó kivételével, minden pénteken délután 6 órakor kezdődnek. Belépti díj nincs.

Zöldségtermelő-telep. A fővároshoz közel Nagytétényben nagyszabású, száz katasztrálishold területű zöldségtermelő-telep berendezése van most folyamatban, a mi most, a midőn a bolgárok esetleges távollmaradása a főváros élmezőnyét nagy zavarba juttathatná.

A tétényi területen alkalmas öntözőművekkel rendszerű konyhakertészeti termelés indul már meg a tavasszal. A telep tulajdonképpen munkásképző iskola lesz. Az ott alkalmazott száz munkás, alaposan megtanulván a bolgár

rendszerű kertmivelés minden fogását, nagyobb városok közelében fog egyes konyhakerti telepek továbbvezetésére igyekezni. A főváros közönségét a vállalkozás szintén érdekelheti, mert a nagytétényi konyhakerti telep termékeit a székesfővárosi piacon fogják értékesíteni. Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter úgy a nagytétényi, mint a több nagy városban létesítendő konyhakerti telep berendezésével az a szándék vezette, hogy az élelmezést olcsó zöldség rendelkezésére bocsátásával javítsa, továbbá, hogy a kisgazdák és munkások megkedveljék a szántóföldi zöldségtermelést, hogy a belterjesebb gazdasági ág mívelésével több jövedelemre teheszenek szert. A nagyobb városok közelében föllátható bolgár rendszerű konyhakertészet ügyében a földmivelésügyi minisztérium előtt több ajánlat van. Még ez év folyamán Miskolcra, Tatabányán és Besztercebányán fognak ily telepeket nagyobb területen létesíteni.

Magyarország borforgalma a külfölddel a kivittl illetően az országos statisztikai hivatal hivatalos adatai szerint 1912-ben hordóban és palackban együtt 1,491.688 métermázsa volt 69 milló 540.709 korona értékben, a mivel szemben a behozatal összesen 338.482 métermázsa volt 15,198.044 korona értékben. Az ország borkivitele általában az utóbbi években igen örvedetes emelkedést mutat, különösen 1909 óta. Kivitttek ugyanis 1901—1908-ban évenként átlag 836.000 métermázsa bort 29,600.000 korona értékben, 1909-ben 1,242.230 métermázsa bort 34,652.557 korona értékben, 1910-ben 1,097.611 métermázsa bort 36,358.913 korona értékben és 1911-ben 1,407.302 métermázsa bort 57,145 ezer 631 korona értékben. A rendelkezésre álló adatok szerint a múlt évben — noha a termés rossz volt — a borkivitel mennyisége az 1901—1908. évi átlaghoz képest 78%-al, a kivitel értéke pedig — a borárak javulása következtében — 134%-al növekedett. A borkivitel lényeges emelkedésének kezdete összeesik az új bortörvény életbeléptetésével. A törvény 1909 január 1-én lépett életbe s nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a külföld bizalma a magyar borok iránt évről-évre fokozódik. És jórészt a bortörvény szigorú rendelkezéseinek tulajdonítható a borárak általánosan tapasztalható emelkedése is.

A szőlőmunkás tanfolyamra nincs jelentkező. A zsámbéki állami szőlőmunkásképző tanfolyam vezetősége hiába hirdette meg a pályázatot. Február 15-én nyílt volna meg a tanfolyam, de nincs rá jelentkező.

A borvizsgálati költség viselése. Fölmerült eset alkalmából elvi határozatban mondtotta ki a belügyminiszter, hogy a ki gyanus bor forgalombahozatala miatt följelentést tesz, nem kötelezhető a borvizsgálati költség viselésére.

Vetőmagszállítási díjkezdvezmények. A Vasuti és Közlekedési Közlöny legutóbbi száma 176. tételszám alatt kedvezményes díjtételeket hirdet vetési célokra rendelt buza, zab-, árpa- és tengerimagra. A kedvezmény érvényes a MÁV. összes vonalain, a KsÖd. és a legtöbb helyi érdekű vasut vonalain. A kedvezmény úgy darabárura, mint kocsirakományra érvényes és mintegy 25—30 százalékos díjmérséklést jelent. Igénybevétele igazolványhoz van kötve, a melynek kiállítására a földmivelésügyi minisztérium vagy kirendeltségei, illetve a gazdasági felügyelők illetékesek. Bővebb felvilágosítást a kedvezmény kieszközlése tekintetében az OMGE. üzemosztálya ad az egyesület tagjainak.

Védekezés az árvíz ellen. A földmivelésügyi miniszter a törvényhatóságokat felhívta, hogy az árvíz elleni védekezés sikerének érdekében szükséges előintézkedéseket haladéktalanul tegyék meg.

A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár folyó hó 11-én tartotta dr. báró Láng Lajos v. b. t. t. elnöklele alatt XVII. rendes közgyűlését. A megjelent részvényesek melegeződéssel vették tudomásul, hogy az intézet az elmúlt válságos év daczára veszteség alig érte s hogy a kedvezőtlen viszonyok daczára működése eredményes volt. A közgyűlés elhatározta, hogy a 656.235 korona 98 fillért kitevő tiszta nyereségből az a'apszabályszerű levonások után 75.000 koronát a tartalékalap javadalmazására (a múlt évben 60.000 koronát), 480.000 koronát az esedékes szelvényeknek 12 koronával való beváltására fordítanak s 20.091 korona 01 fillért a jövő év javára visznek át. Ezután a turnus szerint kilépő igazgatósnak tagokat, valamint a felügyelő bizottság és választmány tagjait egy-

hangulag ismét megválasztották. Dr. Német Antal részvényes indítványára az igazgatóságnak, Schwarz Izidor vezérigazgatónak és a tisztviselőknél eredményes működésükért a közgyűlés egyhangulag köszönetet szavazott. Az esedékes szelvény február hó 12-től fogva kerül beváltásra.

Unghváry László és Amerika. Unghváry László (Czepléd) faiskola és szőlő termékei (nemes gyümölcsfa, vadonca, akác, gledicsia, szőlővessző, bor stb. stb.) már Amerikában is nagy kelendőségnek örvendenek. Sok ezer korona értékben küldött a múlt évben is a Chicagóhoz közel fekvő Baróthy-féle telepekre. Árjegyzéket ingyen és bérmentve szívesen küld.

Illetékes helyről értesültünk, hogy Dénes B. betétitársaság főnökének Dénes Bernát urnak elhalálzásával az üzlet továbbra is fenumarad, és hogy az elhunyt helyét fia Dénes Vilmos ur fogja elfoglalni.

Lapunk mai számához mellékeljük a sovány sertések ármozzanati tabelláját az 1912. évről, mely a sovány sertések árhullámzását tünteti fel. A tabellát lapunk tudósítója, *Url Rezső* sertésbizományos állította össze, melylyel a sertésüzlet iránt érdeklődő t. Olvasóinknak tájékoztatást nyújt, az elmúlt év változatos üzletmenetéről.

Készáru-tözsde 1913. február 13-án.

Fajta	Hektoliterenkint súlykilogrammban		100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten*	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.85	23.10
"	76	22.15	22.30	80	22.95	23.15
"	77	22.25	22.50	81	22.95	23.25
"	78	22.35	22.85	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	22.60	22.90
"	76	21.90	22.20	80	22.75	22.95
"	77	22.10	22.35	81	22.75	23.10
"	78	22.20	22.65	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	22.70	23.10
"	76	21.95	22.25	80	22.85	23.05
"	77	21.95	22.40	81	22.85	23.15
"	78	22.25	22.75	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	—	—
"	76	21.95	22.25	80	—	—
"	77	22.10	22.60	81	—	—
"	78	22.45	22.90	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	—	—
"	76	21.95	22.30	80	—	—
"	77	22.05	22.50	81	—	—
"	78	22.35	22.80	82	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)					19.35	19.45
Árpa takarmányú elsőrendű					19.15	19.25
" másodikrendű					18.20	18.80
Köles elsőrendű (új)					21.50	22.10
Zab középminőségű (új)					20.60	21.20
Tengeri belföldi új román v. bolgár					13.50	13.90
Repcekaposza					19.10	19.50

Kereskedelem, tözsde.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten is élénk kínálat uralkodott és a szeszárak úgy azonnali mint későbbi zárlatra olcsóbb árban zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 207—207.50 koronáig, adózatlanul 68—68.50 kor.-ig míg ellenben másodkézből és vidéki finomítottól olcsóbb árban voltak ajánlatok. Egyes hordók adózva 2 kor. drágább árban kellek.

Denaturált szeszben élénk a kínálat és hordóval együtt kötésre 52.50—53 kor.-ig kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz ab termelő állomás campanyszállításra 54—55 koronáig fix árban voltak ajánlva. Másodkézből olcsóbb árban.

Budapesten a kontingens nyersszesze ára 61—62 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	207.00—207.50 K
Finomított szesz adózatlan	68.00—68.50
Élesztőszesz adózva	206.50—207.00
Élesztőszesz adózatlan	—
Nyersszesz adózva	205.00—205.50
Denaturált szesz	52.50—53.00

Kicsinyben az ár 1—2 kor. drágább.

VETŐMAGVAK.

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedés-től, Budapest.

A lefolyt heti forgalom fő tárgyát vöröshere és luczerna mag képezte, mely két fajból úgy a gazdák, mint vidéki kereskedők részéről igen nagy mennyiség vásároltattak. Vöröshere mag rendkívül szilárd irányzatú és ha ennek daczára is az árak még sem emelkedtek, úgy ez abban leli okát, hogy a budapesti magy. kir. vetőmagvizsgáló állomás az érdeklő körök felkérése folytán szaksegédét már néhány hét előtt O aszországba küldte, hogy az annyira előnyösnek ismert északolaszországi heremagvakat, melyek majdnem kivétel nélkül természetből arankamentelek,

ott a helyszínen vizsgálja meg és a megállapított arankamentesség után állami őmózárral lássa el. Az említett magvizsgáló állomás ezáltal a magyar mezőgazdaságnak igen nagy szolgálatot tett, mert ezen kitűnő eredetű magvak behozatala nélkül a belföldi szükségletnek alig 40 százalékát lehetett volna megbízható áruval ellátni. Luczernamag. Ezen magfaj helyzete most már teljesen tisztán fekszik előttünk. Még azon esetben, ha a szükséglet középszerű is volna, kizárt dolognak tekinthető, hogy az valóban elsőrendű minőségekkel behozatal nélkül kielégíthető lenne. Baltacim. Hámozatlan minőségben a készletek már rendkívül korlátozottak, hámozott minőségű azonban még elegendő mennyiségben kapható. Ezen körülményről fogva utóbbiban árnyatlás az ára. Takarmányrépamagból a kereslet oly erős, a minőség más évek hasonló időszakában nem igen volt észlelhető. Ugyanígy áll ez búkkönyről is.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten:

Vöröshere, természetű arankamentes	215—225 K
nyers áru	180—200 »
nyersáru esővert	150—160 »
nagyarankás	— »
Luczerna, nyers áru	90—100 »
nyersáru esővert	85—90 »
Baltacim,	52—56 »
Búkköny	22—23 »
Muharmag	18—20 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. febr. hó 14-én. A székesfehérvári vásár.

igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekben 166 szekér réti széna, 22 szekér muhar, 9 szekér zsupszalma, 44 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 14 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbúkköny stb.), 100 zsák szecska. A forgalom közepes. Arak q-ként állérben a következők: Réti széna I. r. 940—1040, réti széna II. r. 660—900, réti széna csomagolása 500—560, muhar 940—1100, zsupszalma 400—480, alomszalma 280—380, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-búkköny 900—1200, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 000—000 szalmaszecska 460—480, Összes kocsiszám 255. Összes súly 306.000 kilogramm.

Napijelentés a gabonatózsdéről.

— 1913. február 13. —

Határidőárak.

Gyenge kínálat és mérsékelt kereslet mellett az irányzat készbuzában változatlan, tartott áron kelt el. — Egyéb cikkekben gyenge az üzlet, változatlan áron.

Eladott:
 Buza. Tiszavidéki: 970 mm. 80 kg. 23.40 K, 830 mm. 78.5 kg. 23.40 K.
 Felsőtisza: 500 mm. 79 kg. 23.35 K, 100 mm. 76 kg. 22.40 K, 100 mm. 76 kg. 22.20 K.

Pestvidéki: 100 mm. 79.5 kg. 23.40 K, 250 mm. 78 kg. 22.90 kor.
 1913. február 12-én.
 Bácsági: 5800 mm. 76 kg. 22.84 K.
 Bácskai: 5400 mm. 75.5 kg. 22.84 K.
 Rozs. 300 mm 19 K, 100 mm. 19.10 K, kp.
 Zab. 100 mm. 20 K, 100 mm. 21.15 K, 100 mm. 21.70 K, 100 mm. 20.90 K, kpf.
 Tengeri. 100 mm 13.80 K kpf. ab Bpest
 Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

(Déli zárlat.)

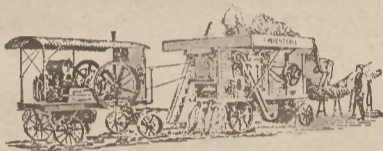
Buza 1913. áprilisra . . . . 23.24 K
 Rozs áprilisra . . . . . 19.82 »
 Zab áprilisra . . . . . 20.76 »
 Tengeri 1913. májusra . . 15.52 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.
 Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 34.20, 1. sz. lángliszt 33.60, 2. sz. lángliszt 33.00, 3. sz. zsemlyelisz (kftins.) 32.40, 4. sz. zsemlyelisz 31.80, 5. sz. kenyérlisz, feh. 31.20, 6. sz. kenyérlisz 30.40, 7. sz. kenyérlisz, közép 31.20, rozslisz I. 30.40, rozslisz II. 28.40, rozslisz III. 29.00, korpa, finom 13.40, korpa, durva 14.00 K mm. Tengerilisz —28—28, tengerikása —30—32 kg. K.

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
 Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
 Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

FORRAI D. legrégibb motorkereskedő
BUDAPEST,
 V., Szemere-u. 2. sz.

Szállit elsőrangú **Motorokat** minden tüzelő minőségben :::: anyagra.
Kényelmes fizetési feltételek

Amerikából direkte importált **PLYMOUTHOK** fajtisza, kiváló szép ivadékaikra és keltetőjásaira előjegyzést elfogad **KOVACS ODON** bel- és külföldön többszörösen kitüntetett plymouth tenyésztete. A tojások ára tucatonként (15 db.) Május végéig bezárólag 16 korona, azután 10 korona csomagolással együtt. Az állatok darabja 20 koronától feljebb minőség és fejlettség szerint. Megrendelések **Budapest, Város-major-utca 30** szám alá intézendők.

Korai Székely tengeri közép nagy csövűvé javított, kapható **KISS SÁNDOR** gazdaságában Fugyi u. p. Fugyivásárhely postafiók 1. Vetési czéjra válogatott 10.— korona. Elite csövek-ről morzsolt 13.— korona 50 kgr.-ként ab Nagy-várad.

ELADO sorfának való 3—4 éves jegenyefa. 4000 db fekete, 500 db simonia és 6000 db sudárjegenye. Venni szándékozókknak készséggel szolgál felvilágosítással a faddi gazdaság. Posta és távirat: Fadd, Tolna m.

Vetőzab, vetőbúkköny és vöröslóhere jutányosan kapható **A. HIRSCHMANN CSÁKTORNYA.**

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.
 Írta: **ORDÓDY LAJOS.** — Ára 3 korona.
 Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.
 Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.
 Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszlenyő-laiskolától. Tulajdonosa Capony Ede, Körmen. 120 fajta tüvevelű lák, lombfák, sorfák, diszserjékek kaphatók.

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök, ugyszintén **1 és 2 éves magyarfajú Erdélyi ökörborjúk** minden időben nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt, Szolnok-Doboka megye.**

Gazdasági népiskola, Derecske.
 Ajánl: 20 ezer 125 cm., 10 ezer 45 cm. hosszú I. oszt. sima, igen szép ripariát. Naarmeny-nységű 2 éves, gyökeres riparavesszőt, csomagolással, ezrenként már 35 koronától. Sima, egy és két éves hazai vesszőt 20 csemege- és borfajban. Különösen szép gyümölcs- és gazdasági fákat, csemete- és bokrokat kedvező áron. Előjegyzések már elfogadtnak! Árjegyzék ingyen.

Gyümölcsstermelők figyelem!
 Ajánlok nemesített csemetéket a legjobb boszniai szilvákhoz és pedig: „Balkanska Carica“ (balkáni császárén) „Kraljica Bosna“ (boszniai királyné).
 A csemeték két-három évesek kifogástalan koronával, az eddig ismert legjobb fajta szilvákhoz tartoznak. A friss gyümölcs igen nagy, feltűnően édes, nagyon izlelés- és aromás végén érik. Min. étkezési gyümölcs és aszalási célokra, valamint szilva must és szilvapálinka készítésére kitűnően alkalmas.
 Szilvám nem szenvednek a nagyon ártalmas levéltetveségben, Polystigma rubrum, mint az a közönséges szilvánál e sz. kott fordulni, melynél már a nyár közepén lehull a levézet és a gyümölcs telemesen szenved ez által. Szilvám több ízben lettek elő díjjal kitüntetve a boszniai—hercegovinai országos kormány által, a nagy aranyéremmel a budapesti milléniumi kiállításon 1896-ban és a wien kiállításon 1897-ben, az ezüst éremmel a párisi világiállításon az 1900. évben, aranyéremmel az első boszniai—hercegovinai országos kiállításon Sarajevóban 1910-ben és Brckában 1912-ben. 50 darab két éves ára 30 korona, 50 darab három éves válogatott 50 korona, csomagolással együtt vasúti kocsiba helyezve Brckán. Csemetéim fajazonossága és jóságáért jótállok minden tekintetben.
 Savó T. Kojdíc, nagybirtokos, Brcka Bosznia.

Eladó nagyobb mennyiségű PROFESSOR WOLTHMANN magburgonya
 kézzel válogatott bő termő és magas keményítő tartalommal. Bővebb felvilágosítással szolgál:
Uradalmi-intézőség MIKOSDPUSZTA, per. Zala bér.

Polgár Sándor
 m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-Körút 50. sz.
 Legelőnyösebben beszereshetőik orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárak, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvekötők, has- és köldökötők. — Valódi francia különlegességek (öv-szerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.
 Utánzás ellen védve 16302. sz. a.
 (Fenti címre ügyelni tessenék.)

KLISÉKEI
 MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ
 SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
 PONTOSAN ÉS OLCSÓN
 HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
 PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE.
BUDAPEST
 VII. CSENCERI UT. 22.
 VIDÉKI MEGRENDELESEK IS PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

A Heller-féle „KING“
 Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!
 A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és elömmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtlenít.
 Gyártok azonkívül:
PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.
Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szeleppel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 koronáig.
IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
 Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek

Szőlőbirtokosok

Különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez,
Rézkénporral poroz és
Bagollal öli a szőlőmolyt:

I - SZOR kevesebb a gond,
II - SZOR kevesebb a munka,
III - SZOR kevesebb a munkabér!

mert a **FORHIN**
FORHIN

a sokszorta megjavított bordói keverék és számtalan köszönő- és elismerő-levél tanúsága szerint mindenütt a **legnagyobb megelégedéssel** használják. A -nak nincs üledéke, vízbe dova azonnal oldódik és **biztosan** pusztítja a **perenoszpórát**; egy kész anyag, főalkatrésze rézgálicz, tapadóképesége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele, használata óriási **munka- és pénz-megtakarítást** jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek

használjanak saját érdekükben **Californiai lét**, a gyümölcsrovarok elleni védekezésre **rovarenyvet** minden kártékony rovar lekötésére, **rovarfogó övet** az összes kártékony rovarok elfogására, **Laurinát** a rovarok elleni nyári védekezésre, **Lauril Karbolineumot** a rovarok elleni téli védekezésre, **Lauril oltóviaszt** az oltványok nemesítésére, **Ichneumint** a zsenge virágok permetezésére, **Nicotin Quassia kivonatot** faiskolák permetezésére, **Topomort** mezei egerek pusztítására, **Pampilt** rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekről **kimerítő leírást és használati utasítást** kérni, melyet **ingyen** és **bérmente** küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési a n y a g g y á r
Budapest, VI., Váci-ut 93. p.,
valamint az összes vidéki képviselői.

Használható
45 m. mélységig.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780,-, tartalékok 2.819.596-25, összesen: 5.308.376-25 korona. 1901. évi felesleg 90.349,-, 1902. évi felesleg 59.782-26, 1903. évi felesleg 109.331-78, 1904. évi felesleg 72.438-23, 1905. évi felesleg 61.730-60, 1906. évi felesleg 39.243-65, 1907. évi felesleg 41.877-32, 1908. évi felesleg 81.088-76, 1909. évi felesleg 106.589-64, 1910. évi felesleg 120.164-35, 1911. évi felesleg 148.378-16 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Az üzletterjedésben a biztosított tagok díjarányában részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596-25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete** társintézménye a „**GONDVISELÉS**” Országos Központi Segélyező Társulat útján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiszáratási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatóságára, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

Arankamentességre államilag ólomzáró t **lőheremag**, arankamentességre államilag ólomzáró t **luczernamag**, valódi északnémetországi **répamagvak**, **fűmag** és **fűmagkeverék**, rétek, kaszálók és pázsitok részére, **tavaszi bükköny**, **muhar**, **köles**, **baltaczim** nyers és hámozott, **nyulszapuka** és minden egyéb **gazdasági magvak** a legjobb és legmegbízhatóbb minőségben **jutányos áron** kaphatók.

HALDEK IGNÁCZ UTÓDA

cégtulajdonos **GREINER SOMA**

magnagykereskedő cégnél

Budapest, V., Bálvány-utca 6.

Mintázott ajánlattal kívánatra készséggel szolgálók.

A bányai főhercegi uradalomban nemesített koránérő és bőtermő

bányai (lófogó) vetőmag tengeri eladó.

Rendes viszonyok között szeptember közepére beérik, a múlt évi abnormis időjárás mellett is szeptember 25-én törhető volt, termett kat. holdanként 27 q szemesen.

A cső és szem közti morzsolási arány 88-12%, a szemek kemények és acélosak, magas tápanyagtartalommal.

A válogatott csövek közepéről közel morzolt vetőmag ára, vevő zsákjaiban, Bányai vasútállomáson K 30 mázsánként.

Megrendelhető a

Bányai főhercegi uradalom felügyelőségénél, Bányapuszta (Arad m.)

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V. ker., Váci-körut 52. sz.

Nagy válsztekban előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING-féle eredeti amerikai

tárcsásboronák

és

amerikai **DEERING-féle benzínmotorok,**

eredeti „**WESTFALIA**”

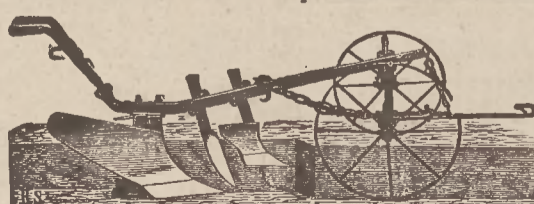
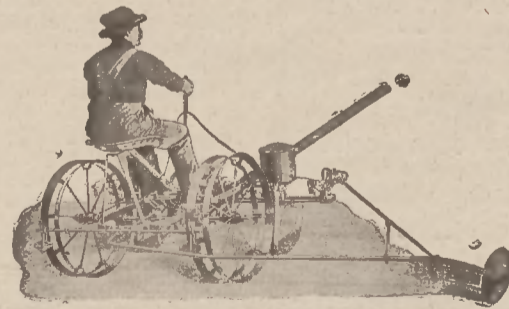
mütrágyaszórógépek,

Valódi „**SACK**”-féle ekék, vetőgépek, boronák, „**DEERING**”-féle

kukoriczaültető gép,

valamint külön

szőlőmívelési eszközök,

Valódi **SACK-féle** aczéleke.

„**APOLLÓ**” **meszelő és permetezőgépek,** **szalmakötélfonógépek,** **legkitűnőbb szecsavágó- és répavágógépek,** **takarmánygyorsfűlesztők,** „**OHIO**” **tengeriszártépőgépek,** **amerikai darológépek** és mindenféle egyéb legelsőrendű **gazdasági gépek és eszközök.**

Sorfák utak mellé.

Kanadai és pyramis (jegenye) nyár, ákác, vadgesztenye, szlavoniai tölgy, suhángok 2-5-5 m. magas, fiatal, egészséges, simakérgű példányok kaphatók:

Főhercegi erdőgondnokság
Tökös pusztá,
u. p. Bellye, Baranya megye.

Kiváló jó minőségű, elsőrendű szénát

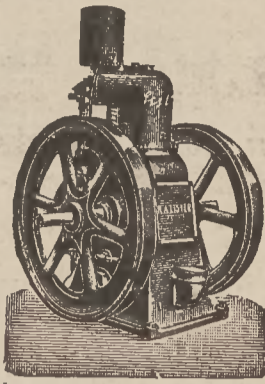
bármely állomásra és bármely mennyiségben vagonrakományokat szállítok. Száraz, egészséges, sás és békarokkamentességért szavatolok. Szállítók: **steier, szlavoniai és magyar szénát** saját bevásárlási telepeimről, **lóherét és zabosbükkynt** uradalmaktól

NYITRAI ANDOR

széna és szalma nagykereskedő
PÉCSETT, Indóház-utca 28. szám.

LISTER-féle eredeti angol benzínmotorok.

Aranyéremmel kitüntetve Wienben, az 1910. évi erdőszeti és vadászati kiállításon.

Álló és magánjáró. Legkisebb tüzelőanyag-szükséglet. Minden hajtóerő az álló 2 1/2-től 8 HP-ig. Villanydelejes gyújtás. Egyszerű üzembeállítás. Elonyós fizetési feltételek. A legjobban ismert Lister-féle lefűtő gyártása. Árjegyzék és értesítések ingyen.

R. A. LISTER & Co.
Ges. m. b. H.
Wien, III. 2. Hintere Zollamtstrasse 9.
Viszonteladók és ügynökök kerestetnek.

Megvételre keresek

az erdélyi részeken, egészséges vidéken, vasutállomás közelében, jó urali lakással és gazdasági épületekkel bíró 350-500 holdas birtokot. Részletes ajánlatok - közvetítő kikizárásával - Muth Mihály tanácsai fogalmazóhoz Kolozsvár, Városháza küldendők.

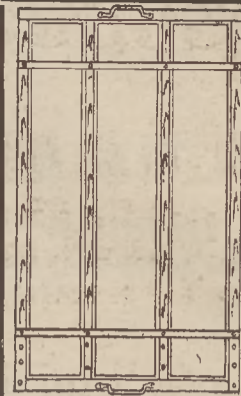
200.000 db. DISZ- és SORFA

különös szép vadgesztenye, gömbakác, gömbkőrös, tölgy, krisztustóvis, juhar stb., valamint külön-**szomorufa**, ára darabonként 60 fillértől feljebb, **gyümölcsfa** 1 millió den kelendő minőségben és legbecsebb fajokban, 100 db magasztörzsu almafa, minőség szerint 25.- koronától feljebb, 100 db disz- és sorfa, valamint 100 db diszboror-**gyűjtemény** 10-15 ből álló fajtában 70.- kor., 50-50 darabból álló 40.- kor.
sővény csemete: Legjobb akác és gladiola 1-4 éves 1000 darabonként 12-70 kor., 2-4 éves kocsányos tölgy csemeték 1000 db-onként **Fajbaromfi** és ezek tojással 20 legértékesebb fajtában, valamint vadász- és diszfácánok és ezek tojással. Köpes főárjegyzék kívánatra ingyen küldetük meg.

Gróf Batthyány Zsigmond
uradalmi intézsége,
Csendlak,
u. p. Ferenczlak, Vas m.

Substantia répa-
mag,
Óvári répamag,
Tavaszi buza,
Abundans zab,
Bükkönymag,
Őszi borsó,
Lóbab,
Pulyi-preritengeri.

Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában
posta: **Koncza.**

FARKAS-féle „REFORM” melegágy- :: ablak ::

vaskeretben, kicserélhető faléczekkel, **minden eddig felülmul.**

Javítást sohasem igényel. Számos elismerő levél.

FARKAS és TÁRSA vasszerkezeti gyár,
BUDAPEST, VI, LEHEL-UTCZA 8.
Eredeti gyári árban beszerezhető
a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél** is,
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 31.

Takarmányrépamag

sárga olajbogyóalakú eredeti mag után termett, továbbá magnak való szép, egészséges, bőtermő **Professor Wolthmann-féle burgonya** kapható, míg a készlet tart, **gróf Zichy József uradalmában, Vedrődön.** Érdeklődőknek felvilágosítással szívesen szolgál az uradalmi felügyelőség.

Tenyésztők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy franciaországi bevásárlásomat befejeztem és hoztam

16 darab elsőrendű Percheron tenyészkanczát és

2 darab fiatal Percheron mént.

Lovak megtekinthetők:

Budapest, VIII., Kerepesi-ut, Tattersall.

Kiváló tisztelettel
Steiner Károly,
lőkereskedő.

Kitűnő minőségű tülevélű és lomblevelű

Erdészeti magvak, facsemeték

Arjegyzékkel és árajánlattal kívánatra szívesen szolgálók.

Faiskolaterület 100 hold.

Gyümölcsmagvak,
Tölgymakk, kocsányos és kocsánytalan,
Bükmag,
Gazdasági- és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák,
Diszfiényők,
Diszbokrok,
Gyümölcsfák és vadoncok,
Rózsák legnemesebb fajokban,
Remis-csemeték,
Hellanthi és Csicsóka vadetetésre

FARAGÓ BÉLA os. és kir. udv. száll. **ZALAEGRSZEG.**

Kivonat MICHL ISTVAN tatatóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

Készlet gyökeres 500.000. Telefon: 47. sz. interurbán. **Arjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve!** **Sima-készlet 2 1/2 millió.**

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre
BORFAJ I					CSEMEGEFAJ I									
Burgundi ... fehér	6.-	50.-	1.60	12.-	Merlott ... fekete	7.-	60.-	1.20	6.-	Musc. Hamburg ... fekete	10.-	80.-	3.50	30.-
Erdői (fehér Bakar) ...	6.-	50.-	1.20	9.-	Nagyburgundi ...	8.-	70.-	2.-	12.-	" Madersfield court ...	10.-	80.-	3.-	25.-
Erdélyi Leányka ...	6.-	50.-	1.60	15.-	Opórt ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Calabriai ... fehér	10.-	80.-	2.50	20.-
Ezerjő 1 éves ...	4.-	38.-	1.-	7.-	Othelló ...	8.-	70.-	2.-	16.-	Csabagyöngye ...	25.-	200.-	6.-	40.-
Fehér Bogdányi dinka ...	5.-	40.-	1.40	12.-	Vegyes borfaj ...	5.-	40.-	1.-	4.-	Damaskusi ...	8.-	70.-	2.50	20.-
Furmint ...	6.-	50.-	1.40	10.-						Ezredéves emlék ...	10.-	80.-	2.50	20.-
Izsáki sárfehér ...	6.-	50.-	1.80	14.-						Ferdinand Lesseps ...	10.-	80.-	3.50	30.-
Járdovány ...	6.-	50.-	1.40	12.-						Genuai óriás ...	10.-	80.-	2.50	20.-
Mézes fehér ...	6.-	50.-	1.20	9.-						Kecskececs ...	7.-	60.-	2.-	16.-
Mirkovácsi ...	6.-	50.-	1.60	12.-						Kossuth Lajos ...	7.-	60.-	3.-	20.-
Mustos ...	6.-	50.-	1.20	8.-						Madeline angevine ...	7.-	60.-	1.50	9.-
Olasz rizling ...	6.-	50.-	1.-	5.-						" royal ...	7.-	60.-	2.-	15.-
Pozsonyi fehér 1 éves ...	5.-	40.-	1.60	12.-						Malaga ...	10.-	80.-	3.-	25.-
Rajnai Rizling ...	6.-	50.-	1.40	10.-						Melinet (homok királya) ...	8.-	70.-	3.-	25.-
Rakk ...	6.-	50.-	1.40	10.-						Passatutti ...	7.-	60.-	1.60	10.-
Sauvignon ...	6.-	50.-	1.40	10.-						Precoce de Malingre ...	7.-	60.-	1.60	12.-
Szerémi zöld ...	5.-	45.-	1.40	9.-						Szemendriai ...	10.-	80.-	2.-	16.-
Szlankamenka ...	7.-	60.-	1.40	10.-						Kecskececs ...	6.-	60.-	2.50	20.-
Zöld Sylváni ...	6.-	50.-	1.50	12.-						Malaga rosea ...	8.-	70.-	3.-	24.-
Bogdányi dinka ... piros	6.-	50.-	1.60	12.-						Malakoff Usum ...	8.-	70.-	3.50	30.-
Kovidinka ...	6.-	50.-	1.-	8.-						Rosa minna di Vacca ...	8.-	70.-	2.50	20.-
Szlankamenka ...	6.-	50.-	1.60	10.-						Dodrelábi ... fekete	7.-	60.-	2.-	16.-
Tramini ...	6.-	50.-	1.60	12.-						Izabella ...	8.-	70.-	1.60	12.-
Veltelini ...	5.-	45.-	1.20	7.-						Malaga kék ...	7.-	60.-	3.-	25.-
Alicante bouchet ... fekete	6.-	50.-	1.20	8.-						Ökörszem ...	7.-	60.-	2.-	16.-
Aramon ...	6.-	50.-	1.20	8.-						Vegy. csemege exquisit fajok ...	8.-	70.-	3.-	20.-
Carbenet ...	6.-	50.-	1.20	6.-						" kiváló jó ...	6.-	50.-	2.-	12.-
Kadarka nemes ...	6.-	50.-	1.20	6.-						" chasselas tajok ...	6.-	50.-	1.40	9.-
										Rip, Portális I. oszt. ...	5.-	40.-	2.50	20.-

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vesszők fajtiszta, szokványminőségűek, peronoszpóra, oidiom és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleget kérek. - Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. - Több ezer elismerőlevél tanuskodik, - többek közt Ofelsége, állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is - a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

16853. számhoz.

FÖLDHASZONBÉRLETI HIRDETÉS.

Szent István király által alapított telki apátsági uradalmának Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyében fekvő következő mezőgazdasági birtokai:

I. Telki, Budajenő és Páty nagybérlet 1547 $\frac{105}{1600}$ hold.

II. Páty kisbérlet 550 $\frac{650}{1600}$ hold.

1913. évi október hó 1-étől 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis 12 évre terjedő időtartamra

leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX-ik ügyosztályában (Hold-utca 16. szám, III. emelet 44. ajtó

1913. évi márczius hó 10-ik napján déli 12 órakor

zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok minden birtoktestre külön-külön teendők, de pályázni egy személynek több birtoktestre vagy valamennyire is lehet, valamint hogy pályázhatnak többen, tehát földbérlo-szövetkezetek is egy-egy birtokra.

Az egy-egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb

1913. évi márczius hó 10-én délelőtt 11 óráig benyújtandók.

A boritékon jelzendő: »Ajánlat a . . . . . i birtoktest bérletére.« Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyaltnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerüleg, két tanu ellöttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül Telki, Budajenő, Páty nagybérlete után . . . . . 9000 korona

Páty kisbérlet után . . . . . 3000 »

készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali-) vagy a közalapítványi központi pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számithatnak.

Akik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, a kik a közalapokkal szemben tartozásban vannak vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX-ik ügyosztályában a segédhivatali igazgatóságnál, Budapesten a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi február hóban.

A vallás- és Közoktatásügyi m. Kir. miniszterium.

ČERNOVSKÝ ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyár és vasöntőde

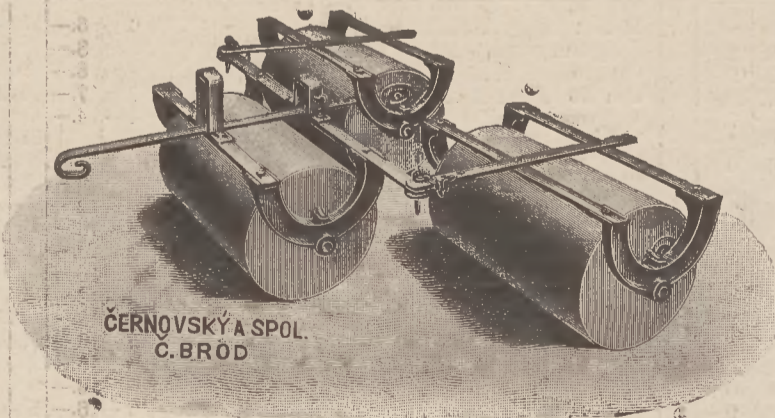
BÖMISCH-BRÓD (Prága mellett).

már több mint 20 éve szállítja Magyarországra legjobban bevált és kipróbált

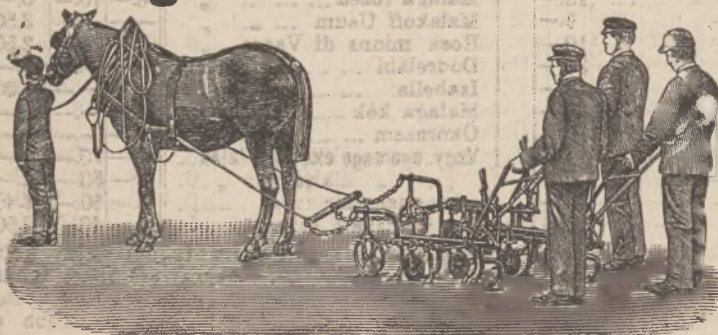
gazdasági gépeit

melyek saját készítményei és bátorodik a közelgő évadra következő különlegességeket ajánlani:

vasboronák,
kultivátorok,
mindennemű
hengerek,

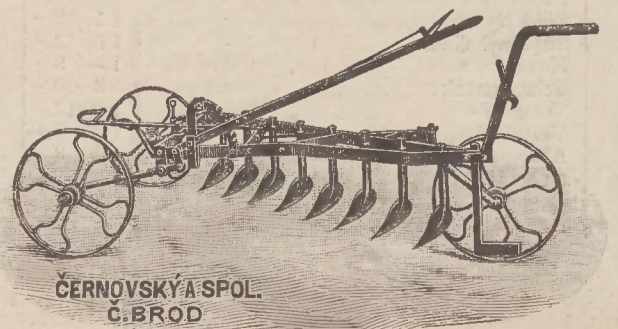

egy és többsoru
répa- és kukoricza
kapálógépek és
'Westfália' mű-
trágyaszórókat

Minden gépért teljes jótállást vállalunk jó anyagért és jó munkaképességért. Gépeink már több mint 100 kiállításon és versenybemutatáson lettek az I. díjjal kitüntetve.

Árjegyzéket kívánatra ingyen :: és bérmentve küldünk. ::

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás. Lópokrócok, manilla aratógép kévekötözők kartellen kívül.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

Becserélés folytán eladó és kedvező
" fizetési feltételekkel kapható "

Fowler-féle 16 HP. gőzeke
Mac Laren-féle magánjáró gőzeke
Magyar állam gyártmányu egy gép
rendszerű gőzeke.

Bővebb felvilágosítást nyújt

HEUCKE A. GŐZEKEGYÁR műszaki irodája
Budapest, V., Katona József-u. 26.

TELEFON: 106-02.

Eredeti „Hanna“ vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix“-vel ki-
tüntetve, megvételre ajánja **Kubicek**
Ferencz földbirtokos, **Cellechovitz**
Prossnitz mellett **Morvaországban.**

akác:
gledicsia.
nemes gyümölcsfa.
vadoncz és szőlőveszöröl.

Ungváry-Lavrló
Eregled.

Vetőmagvak eladása.

**A sopronkövesdi bérgaz-
daságban eladásra kerül:**

champlain- és hazai **tavaszi buza**
q-ja 26 kor.; abundance- és duppai
zab á 24 kor.; Nole-imperial és Nole-
legkorábbi **árpája** á 22 kor., a vevő
:: zsákjaiban, vasúthoz szállítva. ::

OTOCSKA GÉZA.

ELADÓ.

Saját telepemem termelt nagymennyiségű szőlő-
ojtvány riparia portalis és monticola alanyon,
u. m. ezerjő, mézes, szlanka, fehér és piros kövi-
dinka, többféle muskotály és sasza csemete-
fajok, továbbá sima és gyökeres vadvesző, ugy-
szintén sima és gyökeres hazai vessző nálam
kapható. Venni szándékozók azokat nálam meg-
tekinthetik. Ojtványaim az idén szépen sikerül-
tek, szép hajtással és dus gyökézzel bírnak.

FRANK BERNÁT TAPOLCZA,
:: (FÖTÉR.)

Motoros mozdony,

elsőrendű gyártmány, mezőgazdasági és mindenféle ipari
célokra,

jutányos árban eladó.

Kérdezőkódések **MOSSE RUDOLF** hirdetési irodá-
jába Budapest, „M. 2000“ jellege alatt kéretnek.

Tölgyfa-szőlőkarót

200 méter hosszú, hasított,
száraz, Mesztegny (Somogy m)
:: vasútállomásról szállít ::

UNGÁR DEZSŐ BUDAPEST, V.
NÁDOR-U. 30.

I.ószerszám, butor és kasszák,

kézikazották uj és használt, továbbá 100
pár diszószerszám, mell- és kumet, ezüst-
és aranydiszítással, mindenféle munkaszer-
számok, gazdasági pokróczok, lótarakók,
régi és uj esőköpenyek, halinacsizmak,
zöld munkászubonyok, mindenféle uni-
formisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-
nyergesek, legyverek, régi és uj kardok,
revolverek, másolóprések, gyeploszárak,
bandage-ok és mindenféle hasonló szer-
számok olcsóbban, mint bárhol kaphatók.
Egész berendezések, szállodák és kávé-
házak részére. Teljes lakásberendezések a
legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

WIEN, IX, TRÖDLERHALLE 105.

Szállítok utánvételt mellett. — A meg nem felelők kicseréltetnek.
A cs. kir. államtisztviselők szállítója. Kérem figyelni a 105. számra.

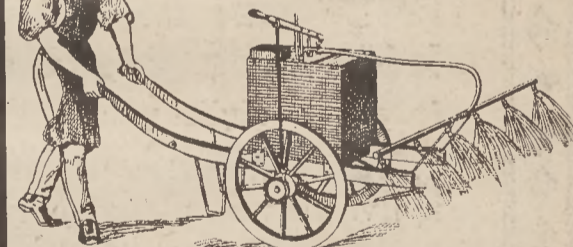

**Önműködő
növény-
permetező**

vadrepce, vadmustár é
más gyom kiirtására, valamint
répa és burgonya permet-
zésre gyári áron alul szállít

IG. HELLER

Bécs, II/8. Schrotzbergstrass^e Nr. 1.

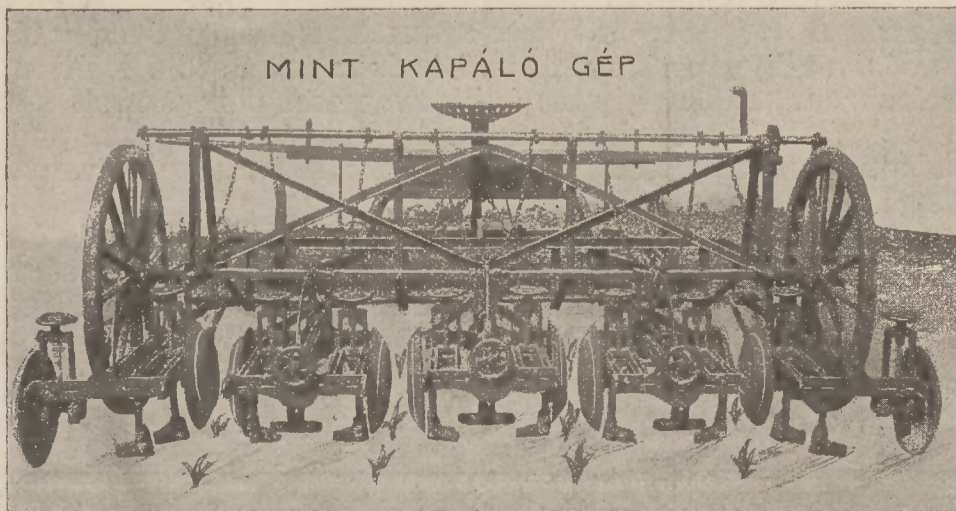
Szabad. Egyetemes „QUADRAT“ tengeriművelő.

A **3**, esetleg **4**-soros gép 65, 70,
75 cm. fészektávolságra □-es
fészket váj, betaKar.

Egészen uj, tökéletes növény-
védelmet eredményező rendszer
szerint kapál és végül extir-
pál is.

Egyedüli e célra szolgáló
eszköz, melynek kezelése egy-
szerű.

Általa minden irányban pontos
□-es fészkekrend létesíthető
és aránylag csekély vonóerőt
igényel.

MINT KAPÁLÓ GÉP

Szilárd szerkezet mellett min-
den irányban állítható.

Munkája minden tekintetben biz-
tosan szabályozható.

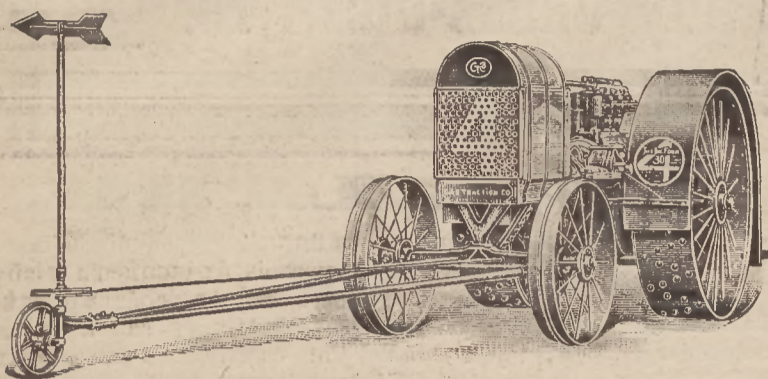
Megrendelhető

DEBRECZENI LAJOS
és **TÁRSA** cégénnél
NAGYVÁRADON.

Kívánatra prospektus
:: bérmentve. ::

THE „BIG FOUR” TRAKTOROK

világhírű amerikai motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógépek.

Az Emerson-Brantingham Implement Company, Amerika legnagyobb mezőgazdasági gépgyára, évi 5000 „Big Four” traktor gyártására berendezkedve, a t. gazdaközönség óhájára 1913. évben már **három különböző nagyságu traktort** hoz a világpiacra.

35—40 HP. } mind a három nagyság 3-féle menetsebességgel van felszerelve, úgy hogy a menetsebességet pillanatnyilag lehet változtatni.
50—60 HP. }
70—85 HP. }

Az 1912-ben üzemben volt „Big Four” traktorokról szerzett bizonylataink sorozatát közzéve, azt nagys. Kovács József ur magyargenesi bérgazdaságának bizonyítványával kezdjük meg.

Tekintetes

Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaságnak

Budapest.

Az önöktől mult évben beszerzett „Big Four” szántógépmről szivesen közlöm egyévi tapasztalataimat, a melyek után a további évekre nyugodtan nézek a szántások s egyéb nagy erőt igénylő talajmunkák elé: a gép a mult évi abnormalis csapadékos időben kiállotta a tűzpróbát, Laza homoktól a szurkos fekető agyagig váltakozik gazdaságom talaja, a gép mindenütt kifogástalan szántást végzett a hozzákapcsolt John Deere 10 vasu ekével, a mely remekül fordít és porhanyit; munkáját az eke után akasztott hengerral, illetőleg boronával oly lökéltesen végeztem, hogy a vetőgép bátran mehetett volna. Vetés előtt a „Big Four” után akasztott 6 db különböző tárcsásboronával s ezekhez kapcsolt kis boronákkal kertileg átmunkált táblákat kaptam. A tárcsásboronák úgy voltak elosztva vonógerendákon, hogy dupla tárcsázást végeztem, a tábla nagysága szerint naponként 60—90 holdat Julius végétől 1100 holdat szántott 6—12 hüvelyk mélyen s 560 holdat tárcsáztunk a géppel. **Kormánykészüléke valóban meglepi a szemlélőt.** „Lelke van ennek a gépnek”, mondta egyik gazdatársam, a mikor szántás közben gépész, ekevezető leszálltak a gépről s az szántott egyedül, olyan tökéletes pontossággal, a minőre kézi kormányzás mellett számítani nem lehet, **nincsen egyetlen vakbarázda sem szántásaimon s nincsen itt bogárhajú szántás, mint a gőzekénél.** Ezen önműködő kormánykészülék teszi lehetővé, hogy úgy szántathunk vele a legsötétebb éjjelen, mint nappal, a mult ős folya-

mán ezt kísérletképpen megpróbáltam s a folyó évben rendszeresen bevezetem. Két közönséges acetilénlámpa egészen jól megfelel, egy a gép elejére akasztva, egy az ekéhez. **Az önműködő kormányzás folytan a gépész szántás közben is bármikor nyugodtan megvizsgálhatja a gépet,** a mi különben nem igen veszi igénybe figyelmességét s a mi legnagyobbbrészt a zsírozó fedeleknél naponként 1—2-szeri utánszorításra terjed, az olajozás pedig automatikus. A pormentes olajozás következtében olajfogyasztása aránylag csekély, bár a legfinomabb hengerolajat használok, zsírozás maximálása 1 koronába kerül noldanként a szántásnál.

Az évi kopás elenyésző volt. Csak azt említem meg, hogy a legnagyobb nyomásnak kitett főtengelycsapágyból egyetlen alátételezt (Beilag) kellett kivenni, ilyenformán a csapágyak kiöntésére sok évig gondolnom sem kell.

Bátran állithatom, hogy az évi elhasználódás sokkal kevesebbet tesz ki, mint a kőtgéprendszerű gőzeke egy-egy mozdonyánál, volt azzal is személyes tapasztalatom elég, a „Big Four” után nem kérek annak üzeméből. **Annnya sem kerül nekem most a szántás, mint gőzekevel szén, víz és azoknak fuvarozása nélkül.**

Magyargenes, 1913. január 21.

Tisztelettel:

KOVÁCS JÓZSEF.

Sürgönyözim: **CENTRÁLIS.**

KÖZPONTI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK R.-T., BUDAPEST, V., Váci-körút 26.

TELEFON: 86—97.

16851/1913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar királyi terézianumi alap bátaszéki uradalmának Tolna vármegyében, **B á t a s z é k** község határában fekvő **Leperd pusztai 732** ¹⁴⁵⁶/₁₆₀₀ holdas birtoka

1913. évi okt. 1-től, 1925. évi szept. 30-áig, vagyis tizenkét évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold-utca 16. sz. III. emelet 44. ajtó)

1913. évi márczius hó 10. napján déli 12 órakor zártajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlatok az alantírt miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál **legkésőbb 1913. évi márczius hó 10-én délelőtt 11 óráig benyújtandók.** A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Leperd pusztai birtoktest bérletére.” Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati mintáéhoz hasonlóan, két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzü 3300 korona készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számíthatnak. A kik gyámság, vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén olyanok, akik a közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában, a segédhivatali igazgatóságnál Budapesten, valamint a bátaszéki uradalom felügyelőségénél Bátaszéki uradalom felügyelőségénél Bátaszéken, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi január hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

„BERGSHIREI“

VESZÜNK:
yorkshirei, berkshirei
 és egyéb hus- és zsirsüldőket és
sertéseket
 sovány, javított és hizott állapotban.
 Ajánlatokat az állatok darabszáma, fajjelege, kor, ivartalanítása, vérszétséi százaléka, áronkénti súlya és kilogrammonkénti ára megjelölésével kérjük. Az árak 4% levonás 12 órai kopálással értendők.

Erdélyi Testvérek
 BUDAPEST, V. KER., POZSONYI-UT 4/D. sz. a. czimre.

„YORKSHIREI“

STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ
GEPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására
 és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és min-
denfajta LEMEZROSTA
 özesedlőségek számára

Ovári és Substantia

bőtermő, sokáig eltartható, legczukordusabb

takarmányrépa-
magvak ezen kiváló tulajdonságaikért meghonosította **CSERHÁTI** tanár. 1910-ben **Dr. Weinzierl**, a bécsi magvizsgáló állomás főnöke, összehasonlító kísérletekben megállapította, hogy

100 mm. cukor	3 holdon 2300 mm. Ovári	4.3	1247	Substantia
		14.2	5254	Eckendorf

répában termelhető. Tehát Óváriból 3000 mm.-val, Substantiából 4000 mm.-val kevesebb vizet kell hiába fuvarozniuk, a mikor 100 mm. cukrot tartalmazó répát szállítjuk haza és 9-10 holddal kevesebb területet kell művelnünk, mint ha a regebben divatos répát termelnék.

Abundánszab, Lóbab, Járóborsó
 (összel és tavaszal egyenlő sikerrel vethető zöldtakarmánynak és magnak).

Korántérő putyi-preri tengeri, kapható
Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában u. p. **KONCZA.**

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér** és **buzatakarmanlyiszt**. Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány**, protein tartalma 20-22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsirképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány** sokkal **gazdaságosabban értékesül**. Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyhizlalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.
 takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász   **Bauer B. Gyula**
 „sertéshizlalók, Baja.”   sertésbizományos, Buda-
 pest, VIII., Bezerédy-u. 10.

Az állami gépgyár gyártmányai:

UTIMOZDONYOK
 14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.
 Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

A.G.V.
Aczelkeretű golyóscsapágyas CSÉPLŐGÉPEK.
 Csekély hajtóerőszükséglet! Csekély kenőanyag fogyasztás. Tengelykopás kizárva.
Nagy teljesítőképesség!

SZIVÓGAZLOKOMOBILOK
 Ujdonság! Szabadalom!
 Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés.
 Könnyű kezelés!
 Üzemköltség naponként körülbelül 5 korona.
Földgázüzemre is alkalmasak!

„LOSONCZI“ tolóhengeres
„Rekord“ meritőkanalas
 és
 Szab. **„Rekord II.“**
 műtrágyavetőszerkezettel kombinált
sorvetőgépek.
 Eredeti Kalmár-féle
gabonatisztító rosták.
 Resiczai aczélekék.

A.G.V.
GŐZLOKOMOBILOK
 10 légkörnyomásra szerkesztve.
 Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegektakarítás.

BENZINLOKOMOBILOK
 porlasztóval (karburátor) és szab. szelephűtéssel ellátva.
 Megbízható üzem! Egyszerű kezelés! Egyenletes járás! Kevés benzinfo gyasztás
NYERSOLAJÜZEMRE IS ÁTALAKÍTHATÓK!

Uj árjegyzékünk megjelent!   **Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége Budapest, Váci-körút 32.**   Kívánatra szívesen megküldjük!

Homokértékesítés. Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

F. 3. Formák és szerszámok oszomszött betonárak előállításához,
 F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsógyártás,
 Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementcserépgyártás,
 B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
 C. S. 1. A cement- és mezzaklapok gyártása

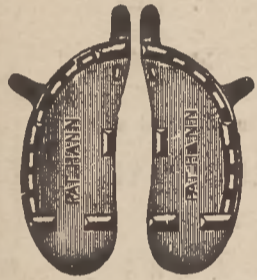
ezimű árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő gépeinket.

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
 Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

Turai uradalom bérgazdaságaiban
 vetőmagnak elkészített első utánvetésű

Kvatici hanna-árpa

kapható q-ként 24 kor.-ért turai állomáson.
 Kivánatra mintát küldünk.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

,HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetetlenek!

Rendes csülökpátkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, ígás háttas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE
 RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Sertés-eladások és vételék

zöletnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

legjobban és legpontosabban eszköz-állapotban.

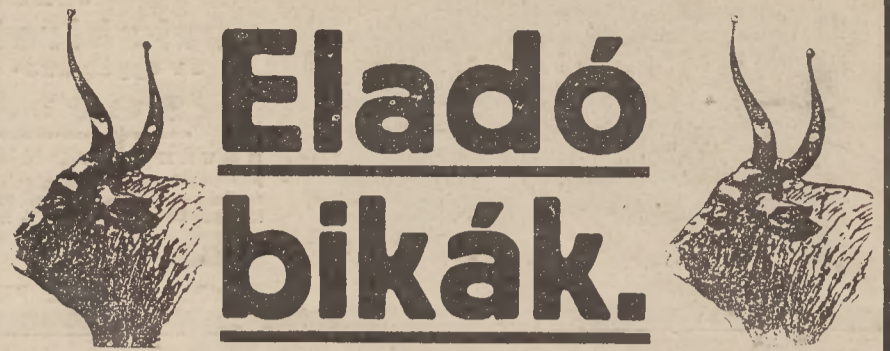
URL REZSÓ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Falgári sertésbörépalota.)

Telefon 97—95 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

A szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar fajta, orsz. törzskönyvezett, hirneves szarvasmarhatenyészet, a növendékbikák és bikaborjokkal együtt két év előtt az erdélyi róm. kath. státus által megvásároltatván, annak a Maros folyó mentén elterülő kitünő jó minőségű rétek és legelőkkel bíró »Radnót«-i uradalmában (Kisküküllő megye) tovább tenyésztetik és pedig a tenyészet megalapítója s eddigi tenyésztője lovag Sperker Ferencz, a státus uradalmi igazgatójának vezetése mellett, teljesen az eddigi rendszerrel és eredménnyel. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy 1912. évben a székelykereszturi díjazással egybekötött országos tenyész-bikavásáron s a Budapesti tenyészállatvásáron az I-ső bika díjat, a Brassói országos tenyészállatkiállításon pedig kolekciójával szintén az I-ső díjat vittük el.

Jelenleg és egész éven át beszerezhetők 1000 kor-tól felfelé hatalmas, oszlopszerű végtagokkal bíró,

kiváló szép és korrekt testalkatú tenyész-bikák,

a melyeknek súlya 2 éves korban feltétlenül legalább 600 kg., sőt nem ritkák a 700 kg.-os s azon felüli súlyú példányok is.

Az erdélyi római katolikus Státus radnóti uradalmának intézősége, Radnóth, Kisküküllőmegye

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányú vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányú kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

✦ Nyomjelzés, tervezés, építés! ✦

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYAR R.-T., GYŐR keskenyvágányú gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányú Vasutoszt.

Budapest, V., Váci-körut 32.

Mac LAREN LEEDS, Angolország

Egyrendszerű gépe: legideálisabb magánjáró gőzeke, mely a mező-hegyesi ekeversenyen **első díjat nyert!** Napi teljesítmény 18—35 hold, szénfogyasztás 50—70 kg., üzemköltség 5—7.50 kor, holdanként.

Kétrendszerű gépe: a világ leggazdaságosabban dolgozó gőzekeje, mely a legnehezebb viszonyok között is a leggyorsabb szántásra alkalmas.

GARRETT-féle lokomobilok s félstabil gépek, komplett cséplőgarnitúrák, gőzteherautomobilok, gőzútimozdonyok, utihengerlők. □□□

Vezérképviselet: **FLEISCHL SAMU** czég, Budapest, V., Nádor-utca 28. sz. I. em.

Szívesen szolgálók felvilágosítással és árajánlattal. □□□□□ Elsőrendű referenciák. □□□□□ Díjtalan mérnöki kiküldetés komoly érdeklődők részére.